ΤΕΥΧΟΣ 170 ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΧ. 3

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΗΡ. ΜΑΛΛΩΣΗΣ

ΕΤΟΣ Δ΄ ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ΄. 4 ΜΑΡΤΙΟΥ 1928

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ — *Γεγονότα καὶ σχόλια*
Κ... — *Ἐσωτερικὴ ἑβδομὰς*
ΠΑΞΤΟΝ ΧΙΜΠΕΝ — *Ὁ λατρευτὸς Κωνσταντῖνος*
ΑΔΑΜ. ΠΟΛΥΖΩΪΔΟΥ — *Ὁ Γαλλοϊταλικὸς πόλεμος*
Ι. Π. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ — *Ὁ ὁπλισμὸς τῶν ἀρχαίων*
ΚΟΜΗΤΟΣ ΜΠΟΣΔΑΡΗ — *Οἱ σύμμαχοι ἐν Ἑλλάδι*
ΧΡ. ΧΡΗΣΤΟΥΛΑΚΗ — Ο ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ
ΤΑΞΕΙΔΙΩΤΟΥ — *Ὁ κομμουνιστικὸς παράδεισος*
ΓΚΥ ΝΤΕ ΣΑΝΤΕΠΛΕΡ — ΤΑ ΠΟΛΙΟΡΚΗΜΕΝΑ ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΑΘΗΝΑΙ
ΓΡΑΦΕΙΑ : ΣΤΑΔΙΟΥ 24

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ Δρ. 150
ΕΞΑΜΗΝΟΣ » » 75
ΕΤΗΣΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ (γενικῶς) λ. 1
» *ΑΜΕΡΙΚΗΣ δολλάρια* 5

Ἑξάμηνοι συνδρομαὶ Ἐξωτερικοῦ καὶ τρίμηνοι Ἐσωτερικοῦ δὲν γίνονται δεκταί.

— Διὰ δημοσιεύσεις ἀγγελιῶν ἰδιαίτεραι συμφωνίαι.

— Τὰ ἐμβάσματα ἀπευθύνονται δι' ἐπιταγῆς πρὸς τὴν διεύθυνσιν.

— Διὰ πᾶσαν ἀνωμαλίαν περὶ τὴν ἀποστολὴν τοῦ φύλλου οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ παρακαλοῦνται ν' ἀπευθύνωνται πρὸς τὴν Διεύθυνσιν.

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΝΟΝΤΑΙ

ΟΡΥΚΤΕΛΑΙΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

ΣΕΛΛ

SINGLE-DOUBLE-TRILE-GOLDEN-GEAR

ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ **SHELL MEX**

ΟΠΩΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΘΟΥΝ ΟΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΑΙ Η ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΚΑΝΟΝΙΣΕ ΤΑΣ ΤΙΜΑΣ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΣΝΝΑΓΩΝΙΣΤΩΝ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΟΡΥΚΤΕΛΑΙΩΝ

SINGLE SHELL (ΣΙΓΚΛ ΣΕΛΛ) Ὀρυκτέλαιον λεπτόρευστον καὶ μακρᾶς διαρκείας. Τὸ ἰδεῶδες ὀρυκτέλαιον δι' αὐτοκίνητα μικρᾶς δυνάμεως καὶ μηχανὰς ψυχωμένας δι' ὕδατος καὶ αὐτοκίνητα.

DOUBLE SHELL (ΝΤΟΥΠΛ ΣΕΛΛ) Ὀρυκτέλαιον μετρίας ρευστότητος, χρησιμοποιούμενον εἰς τὰ πλεῖστα αὐτοκίνητα πολυτελείας, ἐξασφαλίζον τὴν εὔκολον ἐκκίνησιν καὶ εἰς τὸν ψυχρότερον καιρὸν λιπαίνει ἀμέσως ὅλα τὰ κινούμενα μέρη.

TRIPLE SHELL (ΤΡΙΠΛ ΣΕΛΛ) Ὀρυκτέλαιον πολύρευστον ἰδίως διὰ καιρὸν λίαν θερμόν, κατάλληλον διὰ μεγάλης δυνάμεως αὐτοκίνητα, λεωφορεῖα καὶ ἐλαφρὰ αὐτοκίνητα. Κατάλληλον διὰ μοτοσυκλέτας.

GOLDEN SHELL (ΓΚΟΛΝΤΕΝ ΣΕΛΛ) Λίαν παχύρευστον εἰδικῶς παρασκευασμένον διὰ μηχανὰς ψυχωμένας δι' ἀέρος.

SHELL GEAR OIL (ΣΕΛΛΓΚΕΑΡΟΙΛ) Ἐξαιρετικῆς ποιότητος ὀρυκτέλαιον διὰ τὸ κιβώτιον τῶν ταχυτήτων καὶ τοῦ διαφορικοῦ.

SHELL TRANSMISSION GREASE ΣΕΛΛ ΤΡΑΝΜΙΣΣΙΟΝ ΓΚΡΗΣ Λίπος διὰ μηχανισμοὺς μεταδόσεως κινήσεων ἐκ τοῦ κινητῆρος (Transmission) κυλινδρικοὺς καὶ μὲ μπίλιες.

Τὸ ἰδεῶδες ὀρυκτέλαιον, ὅπως ἀποφεύγετε τὰς ἀπανθρακώσεις. Τὰ ὀρυκτέλαια ΣΕΛΛ διυλίζονται οὕτως ὥστε νὰ μὴ παρουσιάζουν ἀνθράκωσιν, ἔχουν δὲ ἀποδειχθῆ κατόπιν δοκιμῶν, ὅτι δὲν ἀφίνουν κατὰ τὴν χρησιμοποίησιν ἄνθρακα.

ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΕ ΠΑΝΤΟΤΕ ΒΕΝΖΙΝΗΝ ΚΑΙ ΟΡΥΚΤΕΛΑΙΑ

ΣΕΛΛ

CHELL COMPANY (HELLAS) LDT

ΓΕΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Α. Ε. Β. Ε. "Π. Γ. ΜΑΚΡΗΣ ΚΑΙ ΣΙΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ 4 ΜΑΡΤΙΟΥ 1928

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΕΤΟΣ Δ'. ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ'. ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΕΥΧΟΥΣ 170

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΗΡ. ΜΑΛΛΩΣΗΣ

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Τὸ πρόβλημα τῆς Ἑνώσεως τοῦ Βασιλόφρονος κόσμου εἰς μίαν ἰσχυρὰν καὶ ἐνθουσιώδη καὶ ἀκατάβλητον καὶ ἀρραγῆ παράταξιν, περὶ τῆς ὁποίας μᾶς γράφουν ἄπειροι ἰδεολόγοι τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ, πολλοὶ τῶν ὁποίων μάλιστα εἶναι καὶ πολιτευόμενοι οὐχὶ τυχαίας ὑποστάσεως, δὲν πρόκειται νὰ λυθῇ ἐκ τῆς θελήσεως τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν τῆς παρατάξεώς μας, οὔτε ἀπὸ τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ ὁμόφρονος τύπου. Δὲν θέλομεν ν' ἀποδώσωμεν ἔλλειψιν ἐνδιαφέροντος ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ἀγῶνος καὶ διάθεσιν σφετερισμοῦ τῆς ἀρχηγίας εἰς τοὺς πολιτικοὺς ἄνδρας τοῦ ἀντιδημοκρατικοῦ στρατοπέδου. Ἀπεναντίας φρονοῦμεν καὶ πιστεύομεν ὅτι αὐτοί, πρωτίστως αὐτοί, θὰ ἦσαν διατεθειμένοι νὰ μεταβληθοῦν καὶ εἰς ἁπλοῦς στρατιώτας χάριν τῆς ἐπιτεύξεως τῆς Ἑνώσεως. Ἡ Ἕνωσις κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν, θὰ ἐπιτευχθῇ ὑπὸ τοῦ λαοῦ. Ὁ ὁμόφρων κόσμος ἂς τὸ πάρῃ ἀπόφασιν καὶ ἂς ὀργανωθῇ. Ἡ σύμπηξις Λαϊκῶν πολιτικῶν Συλλόγων, θὰ εἶναι ἐκείνη ἡ ὁποία θὰ ΕΠΙΒΑΛΗ τὴν Ἕνωσιν εἰς ὅλους. Καὶ εἰς τοὺς πολιτευομένους. Καὶ εἰς τοὺς ἡγέτας. Καὶ εἰς τὸν τύπον ἀκόμη. Ὅσοι ὁμόφρονες ποθοῦν τὸν ἀγῶνα, ἂς πρωτοστατήσουν. Ἂς κινηθοῦν οἱ ἐκ τούτων διανοούμενοι. Οἱ δικηγόροι, οἱ ἰατροί, οἱ ἐπιστήμονες ἐν γένει. Καὶ ἂς ἀκολουθήσουν οἱ ἔμποροι, οἱ ἐπαγγελματίαι, οἱ ἐργάται. Καὶ ὅταν οἱ ἁπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος Λαϊκοὶ Πολιτικοὶ Σύλλογοι ὀργανωθοῦν καὶ ἀποτελέσουν ἓν κεντρικὸν ἐν Ἀθήναις Πανελλήνιον Συμβούλιον, τότε ἡ ΕΝΩΣΙΣ θὰ ἐπέλθῃ ἐξ αὐτῆς αὐτῆς τῆς δυνάμεως τῶν Συλλόγων οἵτινες θὰ ἐκπροσωποῦν σύμπαντα τὸν ὁμόφρονα κόσμον. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἄποψις τῆς «Ν. Ἐποχῆς». Καὶ ἐπὶ τῆς ἀπόψεως ταύτης θὰ δεχθῇ τὴν δημοσίευσιν πάσης γνώμης συμφώνου ἢ καὶ ἀντιθέτου διὰ νὰ ἀκουσθῇ ἡ φωνὴ ὅλων τῶν ὁμοφρόνων.

Τὰ ἀποκαλυφθέντα σκάνδαλα περὶ τὴν διεκδίκησιν τῆς περιουσίας τοῦ Σουλτάνου Χαμὶτ καὶ αἱ γενόμεναι συλλήψεις ἀποτελοῦν μίαν ἀκόμη σελίδα τῆς ἐσωτερικῆς ἀποσυνθέσεως. Ἄνθρωποι ἄνευ προελεύσεως, τυχάρπαστοι καὶ τυχοδιῶκται σ νεννοοῦνται μετὰ δημοσίων ὑπαλλήλων τυχαρπάστων καὶ αὐτῶν, ἄνευ προσόντων εἰσελθόντων εἰς τὰς ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους καὶ χρησιμοποιοῦν τούτους ὡς μέσα πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἀθεμίτων σκοτῶν των δωροδοκοῦντες καὶ δωροδοκούμενοι. Ἐν τῷ μεταξὺ ὑπάλληλοι ἔνοχοι φυλακίζονται καὶ αὐτοκτονοῦν εἰς τὰς φυλακάς, τ' ἀρχεῖα τοῦ Κράτους καίονται καὶ ἐξαφανίζονται οἱ καταχρασταὶ δασμῶν καὶ φόρων τοῦ Δημοσίου, πληρώνοντες τὰ καταχρασθέντα μένουν ἀτιμώρητοι καὶ ἐν συνόλῳ οἱ τυχοδιῶκται δρῶσιν ἐπὶ καιρὸν ἐλευθέρως καὶ ἡ Ἑλλὰς ἀποβαίνει πεδίον δράσεως διεθνοῦς σπείρας ἀπατεώνων. Τὸ κῦμα τῆς διαφθορᾶς καὶ τῶν καταχρήσεων κατέκλυσεν ἀτυχῶς καὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἡ ἀθρόα εἰσβολὴ ἀπατεώνων εἰς αὐτὴν ἀπειλεῖ καὶ τοῦ Κράτους τὴν ὕπαρξιν καὶ τῆς κοινωνίας τὴν ὑπόστασιν. Νέα ἤθη καὶ νέοι χαρακτῆρες, νέοι ἄνθρωποι σύγχρονοι, ἄθλιοι, προϊόντα τῆς ἀριστερᾶς ἐξελίξεως καὶ τῆς γενικῆς ἐξαχρειώσεως!

Ο ΕΠΙΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΞΤΟΝ ΧΙΜΠΕΝ

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΤΩΝ

Ἀπὸ τὸ τόσον εἰλικρινές, ἀπὸ τὸ τόσον συγκινητικόν, ἀπὸ τὸ τόσον διαφωτιστικὸν βιβλίον τοῦ ἀμερικανοῦ Πάξτον Χιμπεν θὰ ἀποσπάσωμεν καὶ τὸν ἐπίλογον.

«Ὅταν ἐπέστρεψα, λέγει ὁ ἀμερικανὸς δημοσιογράφος, εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην, μίαν Κυριακὴν παρέστην εἰς μίαν συγκέντρωσιν ἑλλήνων εἰς τὸ Τέρρος Γκάρντεν. Εἷς Ἕλλην ὁ ὁποῖος μὲ ἐγνώρισεν εἰς Ἀθήνας μὲ ἔσυρεν ἀπὸ τὴν σκοτεινὴν γωνίαν τοῦ δημοσιογραφικοῦ θεωρίου, καὶ χωρὶς νὰ γνωρίζω τίποτε, ὁ κ. Σόλων Βλαστός, ὁ προεδρεύων τῆς συγκεντρώσεως ἀνήγγειλεν ὅτι ἄνθρωπός τις ὁ ὁποῖος ἔφθασεν ἐξ Ἑλλάδος, μετὰ τὴν κήρυξιν τοῦ ἀποκλεισμοῦ θὰ ὡμίλει. Εἶπα λέξεις τινὰς ἑλληνιστὶ πρὸς τοὺς συγκεντρωμένους, οἱ ὁποῖοι ἐζητωκραύγαζαν μὲ ἐνθουσιασμόν. Καθὼς κατηρχόμην τοῦ βήματος, ὁ ταγματάρχης Σιώρης, ἀνῆλθε ἔλαβε τὸ χέρι μου καὶ τὸ ἐφίλησε. Στραφεὶς ἀκολούθως πρὸς τοὺς συγκεντρωμένους ἐφώναξε :

— Φιλῶ τὸ χέρι ποῦ ἔσφιξε τὸ χέρι τοῦ κουμπάρου!»

Ἐν ροπῇ ὀφθαλμοῦ ἑκατοντὰς βετεράνων τῶν δύο πολέμων μὲ περιτριγύρισε, πρὸς μεγάλην μου στενοχωρίαν, διὰ νὰ φιλήσῃ τὸ χέρι μου, μὲ τὰ μελαχροινά των πρόσωπα πλημμυρισμένα ἀπὸ τὰ δάκρυα.

Πολλοὶ μὲ τοὺς ὁποίους συνωμίλησα μετὰ τὴν ἐπιστροφήν μου, εἶπον :

— Τί σημαίνει ἂν οἱ ἕλληνες ἔχουν δίκαιον; Ὁ πόλεμος εἶναι κάτι τὸ ἐκτάκτως σοβαρόν. Οἱ σύμμαχοι ἔχουν δίκαιον εἰς τὰς μεγάλας γραμμάς. Ἡ Ἑλλὰς δὲν ἀποτελεῖ ἢ μικρὸν μέρος τοῦ κόσμου. Ἀφῆστέτα.

Καὶ ὅμως ἐγὼ δὲν ἠμπορῶ νὰ βλέπω τὰ πράγματα ἔτσι Οἱ σύμμαχοι ἔχουν δίκαιον εἰς τὰς μεγάλας γραμμὰς, καὶ ἐπειδὴ ἔχουν δίκαιον, ἡ νίκες εἶναι ἰδικές των. Ἀλλὰ μόνον ἐφόσον ἔχουν δίκαιον. Ἀλλ' ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, κατὰ τὴν πεποίθησίν μου, τὸ ἄδικον συνεπάγεται πάντοτε τὴν τιμωρίαν, Κατὰ τὴν πεποίθησίν μου ἂν οἱ σύμμαχοι δὲν ἦσαν ἀνειλικρινεῖς πρὸς τὴν Σερβίαν καὶ ἄδικοι πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ἡ νίκες των θὰ ἐπήρχοντο ταχύτερον. Ἐγὼ θὰ ἤθελ ν οἱ σύμμαχοι νὰ ἔχουν δίκαιον εἰς ὅλα μικρὰ καὶ μεγάλα. Δύο ἄδικα δὲν κάμουν ἕνα δίκαιον. Διότι οἱ Γερμανοὶ ὑπῆρξαν σκληροὶ ἔναντι τῶν Βέλγων, δὲν εἶναι ἐπαρκὴς δικαιολογία διὰ νὰ εἶναι καὶ οἱ ἄγγλοι καὶ οἱ γάλλοι βάναυσοι. διὰ νὰ μὴ μεταχειρισθῶ τραχύτερον ὅρον, ἔναντι τῶν ἑλλήνων.

Οἱ ἕλληνες εἶναι ἕνας εὐγενὴς καὶ εἰλικρινὴς λαός. Ἂν οἱ σύμμαχοι συμπεριεφέροντο ἀπέναντί των ὡς πρὸς εὐγενῆ καὶ εἰλικρινῆ λαόν, εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἐπολέμουν τώρα παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν γάλλων, τοὺς ὁποίους ἠγάπων πάντοτε καὶ τοὺς ὁποίους τώρα ἀκόμη ἀγαποῦν...!

ΤΕΛΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΓΚΥ ΝΤΕ ΣΑΝΤΕΠΛΕΡ

ΤΑ ΠΟΛΙΟΡΚΗΜΕΝΑ ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Εἰς τὸ αἱματοποτισμένο Μπιζάνι, ἐστήθη πρὸ τινος τὸ Ἡρῶον τῶν ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Ἠπείρου πεσόντων Ἑλλήνων μαχητῶν. Συνεπληρώθησαν ἤδη 16 ἔτη, ἀπὸ τῆς ὡραίας ἐκείνης ἡμέρας καθ' ἣν ὁ ἔνδοξος ἑλληνικὸς στρατὸς ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ δαφνοστεφοῦς ἀρχηγοῦ Του, κατανικήσας τοὺς Τούρκους καὶ τὰς μυρίας ἄλλας δυσχερείας, εἰσήρχετο θριαμβευτὴς εἰς τὰ θρυλλικὰ, τὰ πολυτραγουδημένα Ἰωάννινα.

Εἶνε γνωσταὶ αἱ θυσίαι καὶ γνωστὸς ἐπίσης ὁ ἄφθαστος ἠρωϊσμὸς τοῦ στρατοῦ μας. Ἐγράφησαν τόσαι ὡραῖαι σελίδες ἐπὶ τῆς ἐνδόξου ἐκείνης ἐποποιΐας ὥστε νὰ παρέλκῃ ἡ ὑπόμνησις τῶν συνθηκῶν ὑφ' ἃς διεξήχθη, ἡ Τιτανομαχία ἐκείνη, ἡ πρὸ τοῦ Μπιζανίου καὶ τῆς Ὀλύτσικας, καὶ τῆς Ἀετορράχης καὶ τῆς Μανωλιάσας διεξαχθεῖσα.

Διὰ τοῦτο ἡ «Νέα Ἐποχὴ θεωροῦσα ἐθνικὴν ὑποχρέωσιν αὐτῆς τὴν ἔξαρσιν τῶν ἀγώνων καὶ τῶν θυσιῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ κατὰ τὰς ἐνδόξους περιόδους τοῦ 1912—1913, καθ' ἃς τὸ Ἔθνος ἡ ν ω μ έ ν ο ν ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Ἐθνομάρτυρος Σιρατηλάτου Κωνσταντίνου ἐβάδισεν ἀπὸ θριάμβου εἰς θρίαμβον, ἀρχίζει ἀπὸ τοῦ σημερινοῦ αὐτῆς τεύχους μεταφέρουσα εἰς τὰς σελίδας της, τὰς ἐντυπώσεις τῆς γνωστῆς εἰς τὸ παγκόσμιον φιλολογικὸν κοινὸν Γαλλίδος συγγραφέως κ. Γκὺ ντὲ Σαντεπλὲρ συζύγου τοῦ τότε ἐν Ἰωαννίνοις Γάλλου προξένου κ. Δυσσάπ.

Ἀποτελοῦν αἱ ἐντυπώσεις αὗται τῆς Γαλλίδος συγγραφέως ἀληθινὰς ἱστορικὰς σελίδας. Καὶ οἱ ἀναγνῶσται τῆς «Νέας Ἐποχῆς» θὰ μεταφερθοῦν νοερῶς εἰς τὴν πολιορκημένην θρυλλικὴν πόλιν, καὶ θὰ αἰσθανθοῦν τοὺς παλμοὺς της, τὴν ἀγωνίαν της, τὰς ἐλπίδας της...

Παραλείποντες τὰς προγενεστέρας σημειώσεις τῆς δοκίμου συγγραφέως ἀρχόμεθα ἀπὸ τῆς χρονολογίας τῆς 6ης Ἰανουαρίου, δηλαδὴ ἀπὸ τότε ὅτε ἤρξατο ἐντονώτερος ὁ ἐπιθετικὸς ἀγὼν τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ πρὸς ἐκπόρθησιν τῶν Ἰωαννίνων.

6)19 Ἰανουαρίου

Ἡ ἡμέρα εἶναι βροχερὰ, σκοτεινὴ καὶ ὁμοιάζει πρὸς τὴν 19ην Ὀκτωβρίου, ἡμέραν καθ' ἣν ἔγεινεν ἡ ἔναρξις τῶν ἐχθροπραξιῶν.

Ὅλοι ἀναστενάζουν! «Τρεῖς μῆνες!» Μάλιστα!... Ἀπὸ τριῶν ἤδη μηνῶν ἤρχισεν ὁ πόλεμος καὶ ἐξακολουθεῖ ἀκόμη. Ἐσυνηθίσαμεν πλέον τὸν κρότον τῶν κανονιῶν, ὁ ὁποῖος συνοδεύει τὰς καθημερινάς μας ἀσχολίας, χωρὶς νὰ τὰς διαταράττῃ, καὶ δὲν μᾶς κάνει ἐν ὑπωσιν. Ἐνίοτε τὴν νύκτα ἀφυπνιζόμεθα ἀπὸ τὸν γνωστὸν καὶ τρομερὸν αὐτὸν ἦχον... Οἱ δυστυχεῖς καὶ τὴν νύκτα ἀκόμη πολεμοῦν!..

Ἐπισήμως ἕκαστος στρατὸς λέγει, ὅτι τὸ ἠθικὸν τῶν στρατευμάτων εἶναι ἐξαίρετον. Ἀλλ' ἐγὼ πιστεύω, ὅτι καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ θὰ ἀπέκαμον ἀπὸ τὴν ἀγωνιώδη αὐτὴν πάλην ἡ ὁποία παρατείνεται, ἀπὸ τὴν ἀτελείωτον αὐτὴν μάχην τῆς ὁποίας αἱ φάσεις διαδέχονται ἀλλήλας χωρὶς νὰ φέρουν κανὲν ἀποτέλεσμα...

Ἡ πεποίθησις τῶν κατοίκων τῶν Ἰωαννίνων εἶναι λίαν συγκινητική... Τίποτε δὲν τὴν κλονίζει. Ἡ ἀμφιβολία δὲν φαίνεται ποσῶς ζωγραφισμένη εἰς τὰ πρόσωπά των: «Ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς θὰ νικήσῃ!... Ἡ Ἤπειρος θὰ γίνῃ... θὰ ξαναγίνῃ Ἑλληνική... Πότε; Πῶς; Λίγο μᾶς ἐνδιαφέρει... Ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου...» Καὶ οἱ γέροντες παρακαλοῦν τὸν Θεὸν νὰ ζήσουν ἀκόμη ὀλίγον διὰ νὰ ἴδουν πρὸ τοῦ θανάτου των τὸν Ἑλληνικὸν στρατὸν εἰσερχόμενον ἐλευθερωτὴν εἰς τὰ Ἰωάννινα καὶ τὴν δοξασμένην κυανόλευκον σημαίαν νὰ κυματίζῃ ἐλευθέρα καὶ ἔνδο-

ξος ἐπὶ τῆς πόλεως.

Ἡμεῖς σκεπτόμεθα τί ἐμποδίζει τοὺς Ἕλληνας νὰ ἐπιχειρήσουν μίαν ἐπίθεσιν ἀποφασιστικήν. Μήπως ἀναμένουν τὴν ἐξάντλησιν τῶν ἐχθρικῶν ἐπικουριῶν; Μήπως ἐλπίζουν τὴν σύναψιν τῆς εἰρήνης, τὴν ἀπόφασιν τῶν Δυνάμεων, ἢ τὴν παράδοσιν τῆς πόλεως; Εἶναι ὀλίγον ἀπίθανον. Ἡ Ἑλλὰς ὀφείλει νὰ καταλάβῃ τὰ Ἰωάννινα χωρὶς νὰ περιμένῃ νὰ τῆς τὰ δώσουν! Ἀλλὰ τότε διατί αὐταί αἱ τόσον μάταιαι καὶ θανατηφόροι μάχαι; Ἴσως περιμένουν νὰ ἔλθουν ἐνισχύσεις.

Καὶ τῶν τουρκικῶν στρατευμάτων ἀφ' ἑτέρου ἡ ὑπομονὴ εἶνε ἀξιοθαύμαστος. Τὰ Ἰωάννινα τελείως ἀπομονωμένα δὲν συγκοινωνοῦν μὲ τὴν Κωνσταντινούπολιν. Αἱ δὲ τελευταῖαι διαταγαὶ αἱ ὁποῖαι τοὺς ἐδόθησαν εἶναι: «Πολεμήσατε μέχρι τελευταίας ρανίδος αἵματος.» Καὶ πολεμοῦν.

Πολεμοῦν μὲ πικρίαν, διότι καμμία ἐλπὶς πλέον δὲν τοὺς μένει. Ὅ,τι μέχρι τοῦδε ἡ τόλμη, ἡ ἀνδρεία καὶ ἡ πολεμικὴ τέχνη τῶν Ἑλλήνων δὲν κατώρθωσε νὰ κάμῃ, θὰ τὸ κάμῃ ἴσως αὔριον μιὰ πεννιὰ τῆς διπλωματίας. Πάντως εἴτε κυριευθοῦν τὰ Ἰωάννινα εἴτε ὄχι, θὰ παύσουν νὰ εἶναι ὀθωμανικὴ πόλις. Καὶ οἱ Τοῦρκοι θὰ προετίμων ἀκόμη — μερικοὶ ἀξιωματικοὶ μᾶς τὸ διεβεβαίωσαν — νὰ ἴδουν τὰ Ἰωάννινα ἑλληνικά, παρὰ ἀλβανικά. Διότι, λέγουν, ἐὰν θεωροῦν τοὺς Ἕλληνας ὡς ἀντιπάλους, τοὺς Ἀλβανοὺς τοὺς θεωροῦν προδότας.

— Δὲν ἐλπίζομεν πλέον νὰ σώσωμεν παρὰ μόνον τὴν στρατιωτικήν μας τιμήν, μοῦ ἔλεγεν ἀνώτερος τοῦρκος ἀξιωματικός. Καὶ δι' αὐτὴν καὶ μόνην πολεμοῦμεν.

Εἶναι ἡ κραυγὴ τοῦ ἱπποτικοῦ βασιλέως: «Τὰ πάντα πλὴν τῆς τιμῆς!...»

Οἱ ὑπερασπισταὶ τῶν Ἰωαννίνων εἶναι ἄξιοι νὰ ἐπαναλάβουν τὰ ἔνδοξα αὐτὰ λόγια. Ὁποιαδήποτε καὶ ἂν εἶναι τώρα ἡ λύσις τῆς «γιγαντομαχίας» (εἶναι ἔκφρασις ἑλληνικῆς ἐφημερίδος), ἡ ὁποία διεξάγεται πρὸ τοῦ Μπιζανίου, ἡ στρατιωτική των τιμὴ δὲν ἐθίγη.

Εἶναι ἀκεραία.

Γιγαντομαχία! Δι' ἐμὲ ἡ λέξις δὲν ἐνθυμίζει μόνον τὴν φοβερὰν πάλην τῶν δύο στρατῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκείνων τῶν φοβερῶν καὶ σκοτεινῶν στρατιωτῶν, τῶν ὀρέων! Ὅλος αὐτὸς ὁ ἄγριος ὄγκος, τὰ ἐπίβουλα στενά, τὰ ἀπόρθητα φρούρια, τὰ ὁποῖα ἡ φύσις δεξιωτέρα, δυνατωτέρα τοῦ ἀνθρώπου ἐδημιούργησε δι' ὑπεράνθρωπον ἀγῶνα. Πολεμοῦν ἀπὸ λόφου εἰς λόφον, ἀπὸ βράχου εἰς βράχον. Μήπως δὲν εἶναι αὐτοὶ οἱ ἴδιοι λόφοι καὶ βράχοι ποὺ προελαύνουν;

Εἰς ὡρισμένα σημεῖα, Ἕλληνες καὶ Τοῦρκοι κατέχοντες δύο ὑψώματα τὰ ὁποῖα χωρίζει μία χαράδρα, εὑρίσκονται εἰς ἀπόστασιν ἀπ' ἀλλήλων οὐχὶ μεγαλειτέραν τῶν ἑκατὸν πενήντα ἕως διακοσίων μέτρων. Ὠχυρωμένοι μεταξὺ τῶν κοιλωμάτων, οἱ κάτοχοι ἑνὸς λόφου δὲν δύνανται νὰ κινηθοῦν, χωρὶς τὸ κίνημά των νὰ μὴ διαδεχθοῦν πυκνοὶ πυροβολισμοὶ ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους. Εἰς τὴν ἐλαχίστην κίνησιν, εἰς τὸν ἐλάχιστον θόρυβον πυροβολοῦν, ὅπως καὶ εἰς τὸ κυνήγι. Ἄπειροι νεκροὶ κεῖνται εἰς τὸ βάθος τῆς χαράδρας. Ἡ ταφή των ἐθεωρήθη περιττή. Ἴσως εἶναι καὶ τραυματίαι μόνον μεταξὺ αὐτῶν...

Ἐνίοτε ἀντάλλασσουν χαιρετισμοὺς, ἀστειότητας, τραγούγια, ἢ ἀκόμη — διότι ὑπάρχουν ὧρες κατὰ τὰς ὁποίας, ἀφ' οὗ ἐπέρασεν ὁ κίνδυνος καὶ τὸ καθῆκον συνετελέσθη, παρατηρεῖται κάποια προσέγγισις μεταξὺ τῶν διαφόρων στρατοπέδων — πτωχικὰ δῶρα. Οἱ Τοῦρκοι δίνουν καπνὸν καὶ εἰς ἀνταλλαγὴν οἱ Ἕλληνες δίδουν ἄσπρο ψωμί.

7)20 Ἰανουαρίου

Σήμερον μάχονται θηριωδῶς. Τὸ Μπιζάνι βροντᾷ φρικωδῶς. Εἶναι ὁ φοβερὸς καὶ παρατεταμένος θόρυβος τῶν μεγάλων μαχῶν. Μήπως γίνεται ἡ γενικὴ ἐπίθεσις;

Μήπως εἶναι τὸ τέλος;

Τέλος πάντων!

8)21 Ἰανουαρίου

Λέγεται ὅτι ὁ στρατὸς ὁ πολιορκῶν τὰ Ἰωάννινα ἀνέρχεται εἰς 60,000 ἄνδρας, καὶ ὅτι ἀρχηγός του εἶναι ὁ Ἕλλην Διάδοχος.

Χθὲς ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ μέρος τῆς ἑσπέρας ἡ ἐπίθεσις ἦτο γενικὴ καὶ ἡ μάχη φοβερά. Αἱ πολύπλοκοι καὶ ἄγριαι ἐκρήξεις ἔφθανον μέχρις ἡμῶν ἀκαταπαύστως — ρυθμιζόμεναι ὑπὸ τῶν ἰσχυρῶν κανονιοβολισμῶν τοῦ φρουρίου.

Κατὰ τὰς δύο τὸ ἀπόγευμα εὑρισκόμεθα εἰς τὸ σύνηθές μας παρατηρητήριον. Εἶναι πλέον φανερὸν ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐπροχώρησαν πολύ. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἐπὶ τῶν λόφων αἱ λευκαὶ νιφάδες ἔγιναν περισσότεραι. Ἄνωθεν τοῦ Μπιζανίου ἡ λάμψις τῶν σράπνελ ὠχριῶσα πρὸ τοῦ ἡλίου τῆς ὡραίας ἡμέρας φαίνεται συχνότερα τώρα, ὑπόκωφος δὲ καὶ ἀπειλητικὴ ἡ βοὴ τοῦ κανονιοβολισμοῦ κυλίεται σύρουσα ὀπίσω της τὰς ἠχοῦς τῶν πεδιάδων καὶ τῶν ὀρέων.

Σήμερον ὑπὸ δυνατὴν βροχὴν ἡ μάχη ἐξηκολούθησεν, ἀλλὰ μὲ ὀλιγωτέραν σφοδρότητα.

Οἱ Ἕλληνες, νικήσαντες εἰς τὴν δεξιὰν πτέρυγα, κατέλαβον τὸ Λοζέστι καὶ τοὺς ἄλλους λόφους τοὺς εὑρισκομένους ἀριστερὰ ἡμῶν ὄπισθεν τοῦ Μπιζανίου. Φαίνεται ὅτι τὸ κέντρον ἐξακολουθεῖ νὰ κατέχῃ τὸ Ροβιλιαστὸν, ἀλλ' ὅτι ἡ ἀριστερὰ πτέρυξ δὲν κατώρθωσε νὰ προχωρήσῃ πολύ.

Ἡ στιγμὴ εἶναι κρίσιμος. Οἱ Ἕλληνες διαθέτουν ἀπὸ τοῦδε ἱκανὰς πλέον δυνάμεις ὥστε ν' ἀποπειραθοῦν τὴν ἄλωσιν τῆς πόλεως.

Εἰς τὸ μεταξὺ εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη ἄπειρα εἶναι τὰ θύματα, οἱ τραυματίαι καὶ οἱ νεκροί!

Ἐδῶ τριάκοντα περίπου ἄμαξαι μετέφερον μυστηριωδῶς τὴν νύκτα τοὺς τραυματίας. Ὁ ἀριθμός των δὲν ἐξηκριβώθη. Καὶ διαδίδεται ὅτι εἰς τὸ Λοζέστι ἔμειναν χίλια πεντακόσια ἢ δύο χιλιάδες τουρκικὰ πτώματα, ἐπὶ τοῦ ὑψώματος αὐτοῦ τὸ ὁποῖον οἱ Τοῦρκοι ὠνόμασαν Κανλιτεπὲ, ἤτοι αἱματωμένον λόφον.

Ἐντὸς τῆς πόλεως ζητοῦν νὰ εὕρουν τὰς τυχὸν διαθεσίμους οἰκίας, αἱ ὁποῖαι θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ μετασχηματισθοῦν εἰς νοσοκομεῖα.

Τὸ πετρέλαιον σπανίζει εἰς τὰ Ἰωάννινα. Ἡ πόλις μένει βυθισμένη εἰς βαθὺ σκότος. Εἰς τὰς περισσοτέρας οἰκίας μεταχειρίζονται παληόκερα ἢ καὶ καντήλια. Ὅταν λείψουν τὰ κεριά, μοῦ εἶπαν ὅτι θ' ἀγοράσουν λαμπάδες, καὶ δὲν ὑπάρχει φόβος νὰ λείψουν αὐταί. Κατασκευάζονται ἄλλως πολλαὶ εἰς τὰ Ἰωάννινα.

Τὶ εὐχάριστος φωτισμός!

9)22 Ἰανουαρίου

Βροχὴ κατακλυσμιαία ἀκόμη ἀγρία, καταστρεπτικὴ, ἀμείλικτος ὡς κατακλυσμός.

Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν πελιδναὶ ἀστραπαὶ καὶ ἄγριοι κεραυνοὶ καὶ κατόπιν παράδοξος καὶ φασματώδης μία ἀκτὶς ἡλίου διασχίζει τὰ σύννεφα καὶ φωτίζει εἰς τὸν τεταραγμένον οὐρανὸν τὸ τόξον μὲ τὰ ἑπτὰ χρώματα.

Ἡ μάχη ἐξακολουθεῖ.... Καὶ μέχρι τοῦ βάθους τῆς οἰκίας, ἡ ὁποία εἶνε καλὰ κλεισμένη, ἀκούω τὸν παρατεταμένον καὶ ἐνοχλητικὸν θόρυβον νὰ μὲ ἀκολουθῇ ἀπὸ δωματίου εἰς δωμάτιον.. Δὲν κατορθώνω νὰ τὸν ἀποφύγω...

Δυστυχισμένοι στρατιῶται καὶ τῶν δύο στρατοπέδων!

Ποιὸς ξέρει τί θὰ σᾶς φέρῃ ἡ αὔριον;

13)26 Ἰανουαρίου

Ἡ ἐφημερὶς δὲν ἔφθασε μέχρις ἡμῶν. Ἀλλ' ἕνας ὁ ὁποῖος τὴν ἐδιάβασε μᾶς πληροφορεῖ ὅτι:

Ὁ Ραϋμόνδος Πουανκαρὲ ἐξελέγη Πρόεδρος τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας!

Ἡ συγκίνησις μας δὲν περιγράφεται.

Ὅπως κάθε Κυριακὴ, ἡ σημαία κυματίζει εἰς τὸ Γαλλικὸν Προξενεῖον, ἐλαφρὰ ἁρμονικὴ, ρίπτουσα εἰς τὸν καθαρὸν ἀέρα τὴν ὑπεροπτικὴν χάριν τῶν τριῶν χρωμάτων, «τὰ ὁποῖα ἔκαναν τὸν γῦρον τοῦ κόσμου»... Ὅπως κάθε Κυριακὴ, ἡ ψυχή μου τὴν χαιρετᾷ καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου τὴν θωπεύουν... Ἀλλὰ σήμερον αἰσθάνομαι ὅτι οἱ ὀφθαλμοί μου λάμπουν, λάμπουν περισσότερον καὶ ὅτι ἡ ψυχή μου εἶνε ζωηροτέρα.

XV

15)28 Ἰανουαρίου

Διασχίζοντες χθὲς τὴν πολιν τὴν εἴδομεν ἐν ὅλῃ της τῇ ἀθλιότητι. Παντοῦ ἡ δυστυχία, αἱ ἀσθένειαι, ἡ ὀδύνη καὶ ὁ θάνατος.

Ἐνῷ διηρχόμεθα διὰ τοῦ κοιμητηρίου, βλέπομεν ὀλίγους ἀνθρώπους ἀσχολουμένους εἰς τὸ ἄνοιγμα τάφων. Φέρετρα εὑρίσκονται ἐκεῖ τοποθετημένα πλησίον τῶν ἀνοικτῶν λάκκων... Ἄλλα φέρετρα βασταζόμενα ὑπὸ στρατιωτῶν εἰσέρχονται εἰς τὸν πένθιμον περίβολον... καὶ ἀκόμη καὶ ἄλλα... πολλὰ ἄλλα!... Τὸ θέαμα ὁμοιάζει πρὸς ἐφιάλτην, κατὰ τὸν ὁποῖον ὑπερβολικὸς τρόμος φθάνει εἰς τὸ ἔπακρον καὶ σὲ κάνει νὰ γελᾷς ὅταν ἐξυπνήσῃς καὶ ἔχῃ παρέλθει ὁ κίνδυνος!

Ὀλίγον μακρύτερα εὑρίσκονται ὀλίγοι στρατιῶται καταπεπονημένοι βαδίζοντες μὲ βῆμα συρόμενον, μὲ σκυφτοὺς τοὺς ὤμους, τὸ πρόσωπον ἀδυνατισμένον, μὲ πολὺ μεγάλα μάτια — ζῶντες οἱ ὁποῖοι ἴσως αὔριον θὰ εἶνε νεκροί. Ἀκόμη μακρύτερα πρὸ μιᾶς οἰκίας ἄλλοι συνωστιζόμενοι περιμένουν ἕνα κομμάτι ψωμὶ ἐξ ἀραβοσίτου... Καὶ τὶ ἀδύνατα καὶ ἀποτροπαίως ἄσχημα πρόσωπα! Εἰς τὸ ἄλλο μέρος φαίνεται ἕνα ἄλογο σκελετῶδες, τὸ ὁποῖον ὁδηγεῖ ἕνας στρατιώτης ἐκ τοῦ ἡλίου. Ἐπ' αὐτοῦ εὑρίσκεται ἀσθενὴς στρατιώτης... Φαίνεται σὰν πτῶμα τὸ τρομερὸν θέαμα τὸ ὁποῖον περιφέρουν οὕτω.

Ἡ πόλις εἶνε ρυπαρὰ. Ἄφθονος λάσπη εὑρίσκεται ἐπὶ τῶν ὁδῶν, ἀνασκαπτομένη

ἀπο τὴν διέλευσιν τοῦ στρατοῦ, τῶν ζῴων καὶ τῶν ἁμαξῶν μὲ τὰ τρόφιμα.

Τὰ παραθυρόφυλλα τῶν μικροτέρων καταστημάτων μένουν ἀκόμη ἑρμητικῶς κλεισμένα. Καὶ αἱ οἰκίαι εἶνε ἐπίσης κλεισταὶ ὡς ἐὰν εὑρίσκοντο εἰς πένθος. Ἔξω δὲν διακρίνονται παρὰ μόνον οἱ στρατιῶται... Αἱ φαιαὶ στολαί, κουρελιασμέναι, ἀκάθαρτοι, δὲν ἔχουν πλέον οὔτε χρῶμα οὔτε σχῆμα... Ἔγιναν ράκη... Ἡ ἅμαξά μας ἐσταμάτησε πίσω ἀπὸ μίαν σειρὰν λανδώ—ἐννέα, δέκα, δώδεκα—δὲν ξεύρω πόσα ἦσαν. Τραυματίαι μετεφέροντο, πάλιν τραυματίαι! Κάθε μέρα φθάνουν ἄπειροι. Διακρίνομεν δεμένας κεφαλάς, καὶ ἀγρίους ὀφθαλμούς... καὶ τὸ χωματῶδες χρῶμα τῶν προσώπων καὶ τῶν στολῶν των. Ἡ κατάστασις εἰς ἣν εὑρίσκεται ὁ δρόμος εἶνε ἀθλία. Τὰ ἄθλια φορεῖα τῶν τραυματιῶν ἀνατινάσσονται, ἀναπηδοῦν, ταλαντεύονται... Δὲν ὑπάρχει ἄραγε κίνδυνος ν' ἀναποδογυρισθοῦν; Ἀ! τοὺς δυστυχεῖς πού ἀναστενάζουν βασανιζόμενοι. Τί ἄλλο ποθοῦν τώρα πλέον παρὰ ἀνάπαυσιν καὶ ἕνα κρεββάτι.

— Ἔχουν φοβερὰν ὑπομονὴν μοῦ ἔλεγεν ὁ Νουμὰν πασσᾶς. Δὲν παραπονοῦνται ποτέ. ὑποφέρουν τὸν πόνον... Τὸ μόνον ποὺ ζητοῦν εἶνε ὀλίγος χῶρος εἰς τὸν ὁποῖον νὰ μπορέσουν νὰ κοιμηθοῦν.

Ἀλλοίμονον! Γιατρέ, τὸ ξεύρετε καλύτερα ἀπο μένα ὅτι οἱ χῶροι εἰς τοὺς ὁποίους μποροῦν νὰ κοιμηθοῦν γίνονται ὀλιγώτεροι ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ.. Ἐλλείπουν καὶ εἰς αὐτὰ τὰ νοσοκομεῖα, ὥστε οἱ τραυματίαι ἐξέρχονται ὑποφέροντες καὶ ἀδυνατισμένοι διὰ ν' ἀφήσουν νὰ πάρουν τὴν θέσιν των οἱ σοβαρώτερον ἀσθενεῖς, ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι τώρα ἔρχονται. Λέγουν ὅτι ἀρχίζει νὰ ἐλλείπῃ χῶρος καὶ εἰς αὐτὰ τὰ καιμητήρια.

Ἀ! τὶ σφαγὴ, τὶ αἱματοχυσία! Πότε θὰ τελειώσῃ αὐτὴ ἡ κατάστασις; Δὲν θὰ παύσουν λοιπὸν ν' ἀλληλοσκοτώνονται;

Ἀληθῶς ὑπάρχουν στιγμαὶ ποὺ μοῦ φαίνεται ὅτι δὲν μπορῶ νὰ ὑποφέρω πλέον αὐτὴν τὴν κατάστασιν.

Καὶ ἐνῷ βαδίζαμεν τὸ κανόνι ἠχεῖ.. Οἱ Ἕλληνες βομβαρδίζουν τὴν Μανωλιάσσαν, τὸν τοσάκις ἀνακτηθέντα καὶ ἀπολεσθέντα αὐτὸν λόφον. Ἐὰν ἠδύναντο νὰ διατηρήσουν τὴν Μανωλιάσσαν ἡ θέσις τοῦ Μπιζανίου θὰ ἦτο σχεδὸν ἀπελπιστική.

Ἀλλ' ἡ Μανωλιάσσα κατέχεται ἀκόμη ἀπὸ τοὺς Τούρκους, καὶ τὸ Μπιζάνι παλαίει πάντοτε... Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἡ φοβερὰ μεγαλοπρεπὴς φωνὴ του ὑψοῦται καταπνίγουσα πάντα ἄλλον θόρυβον... Τὴν ἡμέραν καθ' ἣν θὰ παύσωμεν νὰ τὸ ἀκούωμεν θὰ νομίζωμεν ὅτι κάποιο ὄν μυστηριῶδες, κάτι τὸ πολὺ μέγα, τὸ πολὺ ὑπερήφανον ἀπέθανεν—ἀπέθανεν ὄρθιον.

(Ἀκολουθεῖ)

ΜΕΤΑ ΜΙΑΝ ΔΩΔΕΚΑΕΤΙΑΝ

Ο ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

(ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ)

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Πρὶν δείξωμεν διατὶ ὁ κ. Βενιζέλος ἀποτελεῖ τύπον κατ' ἐξοχὴν ἀντιπροσωπευτικὸν τῆς νεοελληνικῆς κοινωνίας, εἶνε ἀνάγκη νὰ κάμωμεν λόγον καὶ περὶ δύο ἑτέρων ψυχικῶν αὐτοῦ ἰδιοτήτων λίαν χαρακτηριστικῶν. Εἶνε αὗται ἡ ἀγνωμοσύνη καὶ ἡ κρυψίνοια. Περὶ τῆς εὐθύτητος (loyauté) τὴν ὁποίαν τόσον ἐπιτηδεύεται, θὰ ὁμιλήσωμεν εἰς ἄλλο μέρος τῆς παρούσης μελέτης, ἐν συναφείᾳ μὲ τὴν πρὸς αὐτὸν ἐκτίμησιν τῶν ξένων καὶ τῶν λόγων αὐτῆς.

Δὲν νομίζομεν ὅτι τὸ αἴσθημα τῆς εὐγνωμοσύνης ἰδιάζει εἰς ἀνωτέρους ἀνθρώπους. Καὶ ὄχι μόνον εἰς τοὺς πράγματι ἀνωτέρους, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἁπλῶς διατελοῦντας εἰς συνεχῆ ἐνέργειαν καὶ ἔχοντας συνείδησιν κάποιας ἀτομικῆς ἀξίας, τὸ αἴσθημα τῆς εὐγνωμοσύνης ἀτροφεῖ, διότι αὐτὴ ἡ ζωϊκὴ των δρᾶσις ἀποτελεῖ πᾶν αἴσθημα ἠθικῆς ὑποτελείας. Ἀπὸ τὸν κ. Βενιζέλον ὄχι μόνον ἀπουσιάζει τὸ αἴσθημα τοῦτο, ἀλλὰ τοῦ συμβαίνει καὶ κάτι ἄλλο. Ἐνῷ ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπιτυχίας ἑνὸς σκοποῦ τὸν κάμνει νὰ παρουσιάζεται αἰσθηματικὸς, διαχυτικὸς, καὶ θωπευτικὸς ἐνίοτε πρὸς τοὺς προσφέροντας εἰς αὐτὸν χρησιμότητά τινα, τοὺς ὁποίους προσαγορεύει πάντοτε «φιλτάτους» καὶ προσ-

ποιεῖται ὅτι πολὺ τοὺς λογαριάζει, παρελθούσης τῆς ἀνάγκης, οὗτος διατίθεται ἐναντίον αὐτῶν ἐχθρικῶς, καὶ δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι, πολλάκις παρὰ τὸ κομματικόν του συμφέρον, ἐπιζητεῖ νὰ τοὺς ἀπομακρύνῃ ἀφ' ἑαυτοῦ. Διατὶ ἄρα γε: Καὶ τοῦτο ἀποδοτέον εἰς τὴν πρωτογενῆ ψυχικήν του στασιμότητα, τὴν ἔλλειψιν πραγματικῆς ἐσωτερικῆς καλλιεργείας. Ὁ κ. Βενιζέλος δὲν ὑποφέρει ἐνθυμεῖται ὅτι καὶ ἄλλοι συνέπραξαν εἰς ἓν ἔργον του, ἀλλ' ἰδίως, ὢν ὁ ἴδιος ζωϊκῶς φιλοκερδέστατος, καὶ ἀποβλέπων πάντοτε εἰς λίαν προσωπικοὺς σκοπούς, ἔχει ἔμφυτον τὴν ἀποστροφὴν πρὸς τοὺς ἀφιλοκερδεῖς ἐργαζομένους, διότι παρέχουν εἰς αὐτὸν ὑποσυνειδήτως τὸ μέτρον τῆς ἰδικῆς του ἠθικῆς ἀπραξίας. Παράδειγμα ἀναφέρομεν τὸν κ. Ἰ. Σφακιανάκην. Ὁ νουνεχέστατος οὗτος ἀνὴρ ἐχρησίμευσεν ἐν πολλοῖς ὡς πολιτικὸς διδάσκαλος τοῦ κ. Βενιζέλου, ὅστις ἀσυναισθήτως βέβαια καὶ τὸν ἐμιμήθη εἴς τινα χαρακτηριστικὴν ἐλαφρὰν κλίσιν τῆς κεφαλῆς, συνειθιζομένην κατὰ τὰς ἰδιαιτέρας πρὸ πάντων συνομιλίας, καὶ εἴς τινας μορφασμοὺς τοῦ προσώπου, ἐκδηλωτικοὺς συγκεντρωμένης προσοχῆς, τῶν ὁποίων ἡ ὁμοιότης εἶνε πρόδηλος εἰς τοὺς ἔχοντας γνωρίσει ἀπὸ κοντὰ τὸν κ. Σφακιανάκην. Οἱ μορφασμοὶ οὗτοι ἐξαγγέλουν τὴν ἐσωτερικωτέραν ἐπίδρασιν τοῦ κ. Σφαφιανάκη ἐπὶ τοῦ κ. Βενιζέλου.

Παρ' ὅλα ὅμως ταῦτα, καὶ παρὰ τὴν πολύτιμον ἀρωγὴν τὴν ὁποίαν ὁ κ. Σφακιανάκης προσέφερεν, ὡς εἴπομεν εἰς τὸ προηγούμενον, εἰς τὸ θερισιανὸν κίνημα, διαθέσας ὑπὲρ αὐτοῦ τὸ μέγα κεφάλαιον τῆς γενικῆς ἐκτιμήσεως, ἧς ἀπήλαυεν ἐν Κρήτῃ, ὁ κ. Βενιζέλος ὄχι μόνον συστηματικῶς τὸν ἠγνόησεν καθ' ὅλον τὸν ἄλλον καιρὸν, πρὸ καὶ ἰδίως μετὰ τὸ Θέρισον, ἀλλὰ καὶ εἰς ἰδιαιτέρας συνομιλίας, ὁσάκις ἤρχετο ὁ λόγος περὶ τοῦ κ. Σφακιανάκη, παντοιοτρόπως ἐπεζήτει νὰ μειώσῃ τὴν ἀξίαν τῶν ὑπηρεσιῶν τὰς ὁποίας οὗτος προσέφερεν εἰς τὴν Κρήτην ὡς πρόεδρος τῆς συνελεύσεως καὶ τοῦ ἐκτελεστικοῦ, ἀφίνων νὰ ὑπονοῆται ὅτι ὁ ἴδιος ὑπῆρξεν ἡ ψυχὴ καὶ ἡ διάνοια ὅλης τῆς γενομένης ἐργασίας. Καὶ ὅταν ἡ Κρήτη κατὰ τὴν ταραχώδη περίοδον ἡ ὁποία ἐπηκολούθησε τὸ ἑνωτικὸν κήρυγμα τοῦ 1908, εἶχε περιέλθει εἰς πλήρη ἀκυβερνησίαν, καὶ ὅταν βραδύτερον ἐγένετο σκέψις περὶ ἀποστολῆς ἐπιτροπῆς εἰς Εὐρώπην ὅπως ὑποστηρίξῃ τὰ δίκαια τῆς Κρήτης, ὁ κ. Βενιζέλος δὲν ἔλαβε ποτὲ ὑπ' ὄψιν τὰς χρησιμότητας τὰς ὁποίας μόνος ὁ κ. Σφακιανάκης ἠδύνατο νὰ προσφέρῃ εἰς τὴν νῆσον κατὰ τοὺς χαλεποὺς ἐκείνους καιροὺς εἴτε ὡς κυβερνήτης, εἴτε ὡς πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς ἡ ὁποία ἔμελλε ν' ἀποσταλῇ εἰς τὰς πρωτευούσας τῶν προστατίδων δυνάμεων. Πάντοτε, ὁσάκις ἐγένετο λόγος περὶ τοῦ Σφακιανάκη, ἀπέφευγε τὴν σχετικὴν συζήτησιν Κ' ἐνῷ βραδύτερον, ὅταν ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα παρεπονεῖτο συχνὰ δι' ἔλλειψιν ἱκανῶν διπλωματικῶν ἀντιπροσώπων, δὲν ἠθέλησε ποτὲ νὰ σκεφθῇ ὅτι ὁ κ. Σφακιανάκης ἦτο τὰ μάλιστα ἐνδεδειγμένος ὅπως ἀντιπροσωπεύσῃ τὸ κράτος, εἰς ἓν τῶν μεγάλων εὐρωπαϊκῶν κέντρων, ἀφοῦ διὰ τοιαύτην ἀναβολὴν οὐδαμῶς θὰ ἠμποδίζετο ἀπὸ τὴν πάθησιν τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ.

Ἐπεμείναμεν εἰς τὸ παράδειγμα τοῦτο, διότι ἐξ αὐτοῦ πληροφορούμεθα καὶ περὶ τῆς ἄλλης ἰδιότητος τοῦ κ. Βενιζέλου, τοῦ νὰ μὴ ἀνέχεται παρ' αὐτῷ ἀνθρώπους μὲ ἰδίαν γνώμην καὶ χαρακτῆρα ἀνεξάρτητον. Ὁ κ. Βενιζέλος ἀπέναντι τοιούτων ἀνθρώπων εἶνε ἀδυσώπητος. Γύρω του θέλει μόνον κόλακας ἢ ἀνθρώπους ἀποφασισμένους ἐκ τῶν προτέρων νὰ μὴ ἀντιτείνουν ποτὲ εἰς αὐτόν. Καὶ ἐκ τούτου ἐξηγεῖται διατί, ἐνῷ πρὸς τοὺς ἀφιλοκερδῶς συμπράξαντας μετ' αὐτοῦ διατίθεται ἀπορρουστικῶς, ἐξ ἀντιθέτου μὲ τοὺς βασίζοντας τὴν μετ' αὐτοῦ σχέσιν των εἰς εἰδικὰ συμφέροντα, ὑλικὰ ἢ ἄλλα, συνδέεται πολὺ σταθερώτερον. Διότι αὐτοὺς τοὺς ἔχει θέσει ἤδη εἰς ἠθικὴν ὑποτέλειαν ἀπέναντί του, καὶ μεταξὺ των ὑπάρχει ἐξωφλημένον ἢ διαρκῶς ἀνανεούμενον τὸ ἀνομολόγητον συνάλλαγμα τῶν ἀμοιβαίων ὑποχρεώσεων. Ὁσάκις ὁ κ. Βενιζέλος βλέπει τινὰ ἠθικῶς ὑποβιβαζόμενον καὶ ζητοῦντα παρ' αὐτοῦ προσωπικὴν τινα παροχὴν, αἰσθάνεται ἐνδόμυχον εὐχαριστησιν. Διότι οἱ μὲ ὑψηλὸν τὸ φρόνημα καὶ ἀκέραιον τὸν χαρακτῆρα ἄνδρες, ἰδίως ὅταν δύνανται νὰ ἔχουν καὶ γνώμην ἰδίαν καὶ λελογισμένην, τοῦ εἶνε ἀνυπόφοροι. Ἐπιζητεῖ πᾶσαν εὐκαιρίαν νὰ τοὺς ταπεινώσῃ ἢ νὰ τοὺς ὑποβιβάσῃ, καὶ χαίρει ἀληθῶς ὅταν ἔκ τινος περιστατικοῦ ἐκπίπτουν ἀπὸ τὴν κοινὴν ἐκτίμησιν. Ἡ ἔμμονος καταδιωκτικὴ του μανία φοβεῖται τοὺς τοιούτους, ὁ δὲ πρωτογενὴς ἐγωϊσμός του δὲν ἀνέχεται νὰ στέκωνται ἄλλοι ἠθικῶς ὄρθιοι καὶ διανοητικῶς ἀνεξάρτητοι, χωρὶς νὰ αἰσθάνωνται τὴν ἀνάγκην νὰ λαμβάνουν ἐξ αὐτοῦ τὴν

ἀναγνώρισίν των, καὶ πρὸ πάντων χωρὶς νὰ τὸν λογαριάζουν.

Ἐξ ὧν τῶν ἀνωτέρω ἐξηγεῖται ἡ ἐχθρικὴ στάσις τὴν ὁποίαν ἐτήρησεν, ἅμα ἀνέλαβεν αὐτὸς τὴν ἀρχήν, κατὰ τοῦ στρατιωτικοῦ Συνδέσμου καὶ τοῦ ἔργου, σχεδὸν ὁλοκλήρου, τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ αἱ ραδιουργίαι καὶ διαβολαὶ τὰς ὁποίας μετ' ἀληθῶς γυναικείας προθυμίας ἐνεργεῖ μεταξὺ τῶν φίλων του, ἀκόμη καὶ τῶν ὑπουργῶν του, διὰ νὰ τοὺς ἀλληλοεξευτελίζῃ καὶ νὰ τοὺς κρατῇ πάντας ἠθικῶς ὑποχειρίους εἰς αὐτόν, καὶ αἱ ταπεινωτικαὶ προσάψεις τὰς ὁποίας σπεύδει νὰ κάμῃ κατὰ παντὸς φίλου του, τολμήσαντος νὰ διαφωνήσῃ εἴς τι σημεῖον πρὸς αὐτόν. Ἀμέσως πρέπει νὰ εὑρεθῇ ἓν ἰδιοτελὲς ἐλατήριον τῆς τοιαύτης ἀποστασίας. Ἐπίσης ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξηγεῖται διατὶ τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα ἰδιαιτέρως τὸν ὑπηρετοῦν ἢ συνδέονται οἰκειότερον μετ' αὐτοῦ εἶνε τοιαῦτα, ὥστε ὁ οἶκός του νὰ περιβάλλεται ἀπὸ μίαν ἀποπνικτικὴν ἀτμόσφαιραν.

*
* *

Ἡ ἄλλη χαρακτηριστικὴ ἰδιότης τοῦ κ. Βενιζέλου, τὴν ὁποίαν ἀνεφέραμεν, εἶνε ἡ κρυψίνοια. Καὶ κάμνωμεν ἴδιον λόγον περὶ αὐτῆς, διοτι αἱ πρῶται περὶ τοῦ κ. Βενιζέλου ἐντυπώσεις εἶνε ἀπατηλαί, καὶ γενικῶς πιστεύεται ὡς ἄνθρωπος κατ' ἐξοχὴν, καὶ εἰς βαθμὸν μάλιστα ἐλαττωματικὸν εἰλικρινής. Οὐδὲν τούτου ἀναληθέστερον. Βέβαια ἡ μεγάλη ψυχική του κινητικότης καὶ ἐρεθιστότης τὸν ὠθοῦν κάποτε ἀσυναισθήτως εἰς ἀμετροτοπίας, ἀποκαλύψεις, καὶ διαχυτικότητας ἀκόμη, διὰ τὰς ὁποίας συχνὰ, ἅμα ἐπανεύρῃ τὴν ψυχικήν του ἰσορροπίαν, ἐνδομύχως μεταβάλλεται. Ἀλλὰ, παρὰ τὸ φαινόμενον, εἶνε εἰς βαθμὸν ἀπίστευτον κρυψίνους, καὶ οὐδέποτε ἀποκαλύπτει πράγματι ἑαυτὸν καὶ τὰς ἀληθινάς του διαθέσεις καὶ σκέψεις.

Ἔχει ὅλην τὴν κρυπτότητα τῶν πρωτογενῶν ἀνθρώπων, καὶ ἰδίως τῶν Κρητικῶν χωρικῶν, οἱ ὁποῖοι εἶνε ἀδύνατον νὰ σοῦ εἰποῦν ποῦ πηγαίνουν, ἐὰν τοὺς ἐρωτήσῃς καθ' ὁδόν. Ὁ κ. Βενιζέλος εἶνε ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι εἰς οὐδεμίαν στιγμὴν τῆς ζωῆς των πρὸς οὐδένα δύνανται πλήρως ν' ἀποκαλυφθοῦν. Εἶνε τοῦτο δύναμις; Ἴσως, πάντως ὅμως γνωριστικὴ ἀνθρώπου πολὺ σκολιοῦ εἰς τὸ ψυχικόν του βάθος καὶ λίαν ἐπιφόβου.

Τὸ περιεργότερον δ' εἶνε ὅτι ὁ κ. Βενιζέλος ἀποκρύπτει ἑαυτὸν ἰδίως ἀπὸ τοὺς ἐγγύτατα πρὸς αὐτὸν εὑρισκομένους. Αὐτοί εἶνε ποῦ ἐξ ὁλοκλήρου τὸν παραγνωρίζουν. Διότι κατέχων τὴν τέχνην τοῦ δημαγωγεῖν, ἠξεύρει ὅτι ὁ γύρω του κύκλος πρέπει νὰ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀνθρώπους τυφλωμένους ἐκ τοῦ πρὸς αὐτὸν θαυμασμοῦ, κήρυκας τῆς μεγαλοφυΐας, τῶν ἐθνικῶν του φρονημάτων, καὶ ὅλων τῶν ἀνθρωπίνων πνευματικῶν καὶ ψυχικῶν ἀρετῶν. Βέβαια ἐπιδαψιλεύει εἰς αὐτοὺς πολλὰς τρυφερότητας καὶ αἰσθηματικότητας ἀκόμη. Ἀλλὰ, τὸ ἐπαναλαμβάνω, οὐδέποτε λησμονεῖ ἑαυτὸν, καὶ ὅλη του ἡ ἀληθῶς καταπληκτικὴ τέχνη εἶνε νὰ κατορθώνῃ νὰ γεννᾷ εἰς πάντας τὴν ἐντύπωσιν ἄκρας εἰλικρινείας καὶ παρρησίας εἰς τὴν ἔκφρασιν τῶν γνωμῶν. Καὶ ἡ μὲν παρρησία ὑπάρχει μόνον, ὅταν πρόκειται νὰ ἐξυπηρετήσῃ ἄλλας προσωπικὰς ἀνάγκας, ἰδίως πείσματα. ἡ δὲ πλήρης εἰλικρίνεια δὲν ὑπάρχει ποτέ. Ἔχει ἐφεύρει ἁπλῶς μίαν ἐπίφασιν εἰλικρινείας καὶ ἕνα ἴδιον τρόπον ἐκδηλώσεως αὐτῆς, ἐξυπηρετικὸν τῶν δημαγωγικῶν αὐτοῦ σκοπῶν. Προβαίνει εἰς ὁμολογίας τινας μετ' ἐμφάσεως, ἀρκούντως παρακεκινδυνευμένας, καὶ πολλάκις χωρὶς ἀνάγκην, διὰ νὰ κρύψῃ ἄλλα, τὰ ὁποῖα θέλει νὰ ἀποκρυβοῦν. Καὶ οἱ μὲν ἐγγὺς αὐτοῦ, συσκοτιζόμενοι ἀπὸ τὰς πρὸς αὐτοὺς φιλοφρονήσεις του ἢ ἀπὸ τὰ ποικίλα συμφέροντά των, δὲν συλλαμβάνουν ἴσως τὴν ἀνειλικρίνειάν του, ἀλλ' ἐκ τῶν ἀπώτερον εὑρισκομένων, οἱ μὴ ἀντιλαμβανόμενοι ταύτην, βεβαίως δὲν ἔχουν διαυγὲς τὸ ἠθικὸν αἰσθητήριον.

Β'.

Καὶ ἐρχόμεθα εἰς τὸ δεύτερον θέμα. Πῶς ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς κατώρθωσε νὰ παίξῃ τόσον σημαντικὸν ρόλον εἰς τὸν τόπον μας;

Ἐν πρώτοις ἀναμφισβήτητον εἶνε ὅτι κατέχει εἰς ὕψιστον βαθμὸν τὴν τέχνην τοῦ δημαγωγεῖν. Εἶνε ὁ ἄνθρωπος τῶν καταλλήλων σκηνοθετήσεων, τῶν εὐστρόφων ἐλιγμῶν, τῆς δεξιοτεχνικῆς μανούβρας. Ἀλλὰ δὲν εἶνε τοῦτο μόνον. Εἶνε γόης. Κατορθώνει νὰ σαγηνεύῃ τὰ πλήθη, καὶ νὰ ἐφελκύῃ τὴν τυφλὴν ἐμπιστοσύνην των. Πῶς; Νά, προφητεύει, πῶς σᾶς φαίνεται αὐτό; Ἔχομεν ἐνώπιον μας ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος δὲν ἐδυσκολεύθη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς σχεδὸν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, νὰ μᾶς βεβαιώσῃ ὅτι θὰ νικήσῃ ἡ Ἀντάντ ἐπειδὴ τοῦτο τοῦ ἐχρειάσθη. Σήμερον ἀκόμη, εἶνε ὁ Ζόφφρ,

εἶνε ὁ Γκρέϋ, εἶνε κανεὶς τόσον βέβαιος; Χωρὶς ἄλλο οἱ ἄνθρωποι θὰ ἀμφιβάλλουν. Αὐτὸς ὅμως μᾶς τὸ ἐβεβαίωσε, καὶ μᾶς ἐξήγησεν ὅτι περὶ αὐτοῦ τὸν ἐπληροφόρησε τὸ πολιτικόν του αἰσθητήριον.

Ἀλλὰ δὲν εἶνε μόνον αἱ προφητεῖαι δι' ὅλα τὰ πράγματα, δι' ὅλα τὰ ζητήματα ἔχει γνώμας λίαν κατηγορηματικάς. Νομίζει κανεὶς ὅτι ἡ ἀμφιβολία, ὁ δισταγμὸς δὲν χωρεῖ εἰς τὴν διάνοιάν του. Καὶ τοῦτο ἔχει μεγίστην σημασίαν διὰ τὴν ἐμβολὴν πεποιθήσεως εἰς τὸ πλῆθος.

Ἔπειτα, εἰς τὰς δημοσίας ἐμφανίσεις του παρουσιάζεται πάντοτε αἰσιοδοξῶν. Οἱ ἀκούοντες αὐτὸν δημοσίως ἐκφραζόμενον δὲν ὑπάρχει κίνδυνος νὰ φύγουν ἀπελπισμένοι ποτέ. Θὰ βεβαιώσῃ ἐννοεῖται, ὅτι ἡ χώρα ἐφ' ὅσον αὐτὸς δὲν τὴν κυβερνᾷ, φέρεται κατὰ κρημνῶν, ἀλλὰ, φθάνει νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν, καὶ ὅλα θὰ διορθωθοῦν ὡς διὰ μαγείας.

Ἐπαγγέλλεται λοιπὸν χρυσοὺς αἰῶνας, ἄλλο συστατικὸν τῆς γοητευτικῆς αὐτοῦ ἐπιβολῆς.

Καὶ ἐπαγγέλλεται πᾶσαν πολιτικὴν καὶ κοινωνικὴν ἀγαθοσύνην, μετὰ ἐπιβαλλούσης ρητορικῆς δυνάμεως, μή τὸ λησμονῶμεν καὶ αὐτό.

Ἐκτὸς τούτου εἶνε ἀδυσώπητος πρὸς τοὺς πολιτικοὺς αὐτοῦ ἀντιπάλους. Αὐτοὶ πάντοτε εἶνε οἱ καταστροφεῖς τοῦ ἔθνους, ἐκεῖνος ὁ σωτήρ. Ὅλοι ἐνθυμούμεθα πόσον βίαιος καὶ ἄδικος ἐν τῇ γενικότητι τῶν κατηγοριῶν του ὑπῆρξεν ἀπέναντι τῶν παλαιῶν κομμάτων εἰς τὰς ἐν τῇ βουλῇ ἢ τὰς ὑπαιθρίους ἀγορεύσεις του. Οὐδεὶς τῶν μέχρι τῆς ἀφίξεως του εἰς Ἑλλάδα πολιτικῶν ἀνδρῶν εὗρεν ἔλεος παρ' αὐτῷ, ὅλοι κατηγορήθησαν ὡς καταστροφεῖς τοῦ ἔθνους καὶ ὡς φαυλοκράται. Καὶ διαστρέφων τὴν χθεσινὴν ἱστορίαν, παρέστησεν ἑαυτὸν καὶ μόνον ὡς ἡγηθέντα τῆς ἀνορθώσεως καὶ ἐνσαρκώσαντα ταύτην.

Ἀλλ' ὁ κ. Βενιζέλος δὲν ἀνέχεται οὔτε τοὺς παλαιοὺς πολιτικοὺς ἄνδρας, ἐφ' ὅσον εἶνε πολιτικοὶ αὐτοῦ ἀντίπαλοι, οὔτε τοὺς νέους, ἰδίως μάλιστα αὐτούς. Ἐδῶ ὑπῆρξαν τελευταίως πολιτικοὶ τινές, οἱ ὁποῖοι μολονότι ἀπετροπιάζοντο τὰς βενιζελικὰς ἀντιπολιτευτικὰς μεθόδους, εἶχον τὴν γνώμην ὅτι διὰ διαφόρους λόγους ἠδύνατο ὑπὸ ὡρισμένας προϋποθέσεις νὰ πολεμήσῃ ἡ Ἑλλὰς παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Ἀντάντ. Ἔ, αὐτοὺς μολονότι συμπίπτοντας πρὸς τὴν φιλοπόλεμον γνώμην του, οὔτε πρὸς ἐπιβυηθητικὴν συνηγορίαν ὑπὲρ τῆς ἐξωτερικῆς του πολιτικῆς δὲν τοὺς ἀνέφερε ποτέ.

Διότι οἱ περισσότεροι ἐκ τούτων ἦσαν νέοι, καὶ δὲν ἤθελε ν' ἀναγνωρίσῃ αὐτοὺς ὡς ἔχοντας πολιτικήν τινα σημασίαν, καὶ πρὸ πάντων διότι ὁ κ. Βενιζέλος, ὡς καὶ ἄλλοτε εἴπομεν, δὲν ἐνδιαφέρεται πράγματι εἰς τὸ νὰ πολεμήσῃ ἡ Ἑλλάς. Τὸν πόλεμον μεταχειρίζεται ὡς μέσον δι' ἄλλους προσωπικοὺς σκοπούς, καὶ ἑπομένως, εἰς τοὺς ὑπὲρ τοῦ πολέμου κηρυγμένους πολιτικούς του ἀντιπάλους διέβλεπε ἐμπόδια διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἰδίων σκοπῶν, ἐὰν ἡ φιλοπόλεμος πολιτική των ἐγίνετο παραδεκτή, καὶ ἐτίθετο εἰς ἐφαρμογὴν ὑπ' ἐκείνων.

Καὶ τέλος, ἔχει τὴν τέχνην νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὸ πλῆθος τὴν μυστικοπαθῆ πίστιν εἰς τὴν εὔνοιαν τῆς τύχης του, ὅταν αὐτὸς διευθύνει τὰ κοινά, καὶ τὴν ἰδέαν ὅτι, αὐτοῦ κυβερνῶντος, ὡς διὰ μαγείας θεραπεύονται ὅλα τὰ κακὰ, καὶ ἀνατέλλουν εὐτυχεῖς διὰ τὸν ἑλληνισμὸν ἡμέραι. Πᾶσαν ἐπιτυχίαν, παρ' ὁσωνδήποτε συνεργηθεῖσαν, ἀφ' οἱουδήποτε χρόνου προπαρασκευασθεῖσαν, τὴν παρουσιάζει ὡς ἴδιον ἀποκλειστικῶς κτῆμα, ὡς κατόρθωμα συντελεσθὲν ἀστραπιαίως ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του, ὑπ' αὐτοῦ καὶ μόνου, ἢ διὰ τῆς ἀπαραιτήτου εὐλογίας τῆς μαγικῆς του χειρός. Καὶ ὁ κ. Βενιζέλος γνωρίζει πολὺ καλὰ νὰ βεβαιώνῃ.

Ἀλλ' ἡ περὶ τὸ δημαγωγεῖν ἐκπληκτικὴ τεχνική του δὲν θὰ ἦτο ἀρκετὴ διὰ νὰ τοῦ ἐξασφαλίσῃ μόνη αὐτὴ τοιαῦτα ἀποτελέσματα συχνῆς ἐπιβολῆς ἐπὶ τοῦ πλήθους, ἐὰν οὗτος δὲν ἦτο καὶ φύσει δημαγωγὸς, ἐὰν δηλαδὴ δὲν ἀπετέλει τύπον κατ' ἐξοχὴν ἀντιπροσωπευτικὸν τῆς νεοελληνικῆς κοινωνίας.

Ὁ ὅρος «ἀντιπροσωπευτικὸς ἄνθρωπος» (homme representatif) εἶναι βέβαια μία λέξις ἡ ὁποία ἐκφράζει ἁπλῶς κάτι, ἀλλὰ δὲν τὸ ἐξηγεῖ. Διότι ἀντιπροσωπευτικότης δὲν εἶναι καμμία μυστηριώδης καὶ ἀνεξιχνίαστος ἰδιότης, τῆς ὁποίας ἁπλῶς βεβαιώνομε τὴν ὕπαρξιν, χωρὶς νὰ δυνάμεθα νὰ τὴν ἀναλύωμεν, εἰς τὰ στοιχεῖα. Οὐδαμῶς. Εἰς κάθε εἰδικὴν περίπτωσιν ἠμποροῦμεν νὰ προσδιορίσωμεν ἀκριβῶς τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους ἓν ἄτομον συνιστᾷ τὸν ἀντιπροσωπευτικὸν τύπον μιᾶς ὁμάδος, μιᾶς κοινωνικῆς τάξεως, μιᾶς ὁλοκλήρου κοινωνίας, μιᾶς φυλῆς ἢ καὶ μιᾶς ἐποχῆς ἀκόμη. Τὰ ἄτομα ταῦτα ἀποτελοῦν μίαν ζωντανὴν

ΔΙΕΘΝΗ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΑΙ ΓΑΛΛΟΊΤΑΛΙΚΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ

Αἱ ἀπό τινος χρόνου κυκλοφοροῦσαι εἰς τὸν παγκόσμιον τύπον ἐπίμονοι φῆμαι κατὰ τὰς ὁποίας ἡ πιθανότης ἑνὸς Γαλλοϊταλικοῦ πολέμου ὑφίσταται πέραν πάσης διαψεύσεως καὶ παντὸς δισταγμοῦ, ἔλαβον τελευταίως νέαν ἔντασιν κατόπιν τῶν ἀποκαλύψεων τὰς ὁποίας μία ἐθνικόφρων καὶ ἀδιαλλάκτως Καϊζερικὴ ἐφημερὶς ἐδημοσίευσεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Τὸ Γερμανικὸν τοῦτο φύλλον τὸ ὁποῖον συνήθως θεωρεῖται ἐκπροσωποῦν τὰς γνώμας τοῦ στρατηγοῦ Λούδενδορφ τονίζει ὅτι ὁ Γαλλοιταλικὸς πόλεμος περὶ τοῦ ὁποίου γίνεται λόγος, δὲν θὰ βραδύνῃ καὶ ὅτι κατὰ τοὺς γνωρίζοντας τὰ πράγματα ἡ ἔκρηξίς του θὰ συμπέσῃ μὲ τὸ 1930 καὶ ἴσως καὶ ὀλίγον βραδύτερον.

Ὁ πόλεμος οὗτος ὅπως πολλάκις ἐτονίσαμεν θὰ προκληθῇ ὑπὸ τῆς Ἰταλίας ἥτις θὰ προβῇ εἰς τὴν πρώτην ἐπίθεσιν κατὰ τῆς Νοτιοσλαυΐας, ὅπως κατὰ τὸ 1914 ὁ Εὐρωπαικὸς πόλεμος προεκλήθη ἐκ τῆς Αὐστρίας ἐπιτεθείσης κατὰ τῆς Σερβίας.

Ὅπως λοιπὸν εἰς τὰ 1914 ἡ Ρωσσικὴ αὐτοκρατορία ἔλαβε τὸ μέρος τοῦ μικροῦ σλαυϊκοῦ κράτους κατὰ τῆς Αὐστρίας, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον εἰς τὰ 1930 ἡ Γαλλικὴ Δημοκρατία θὰ λάβῃ τὸ μέρος τῶν Νοτιοσλαύων ἐναντίον τῆς Ἰταλίας.

Κατὰ τὴν Γερμανικὴν ἄποψιν οἱ Ἰταλοὶ ἐπιτιθέμενοι κατὰ τῶν Νοτιοσλαύων, καὶ ἔχοντες ν' ἀντιμετωπίσουν τοὺς Γάλλους θὰ χρειασθοῦν συμμάχους, τοὺς ὁποίους ὁ Μουσσολίνι θὰ ζητήσῃ ἐν Γερμανίᾳ. Καὶ ἐπειδή, πάντοτε κατὰ τὴν ἰδίαν ἄποψιν οἱ Γερμανοὶ θὰ καραδοκοῦν τὴν εὐκαιρίαν ὅπως κανονίσουν τοὺς λογαριασμούς των μὲ τὴν Γαλλίαν δὲν θὰ διστάσουν νὰ συμπράξουν μὲ τοὺς Ἰταλοὺς Φασίστας πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Ἀναχωρῶν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ταύτης ὁ Λούδενδορφ καὶ οἱ φίλοι του συμπεραίνουν ὅτι ἡ Γερμανία παρ' ὅλην τὴν καλὴν διάθεσίν της ὅπως βοηθήσῃ τοὺς Ἰταλοὺς δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ πράξῃ τοῦτο διότι οἱ Γάλλοι θὰ προλάβουν νὰ ρίψουν πεντήκοντα χιλιάδας στρατοῦ εἰς τὴν Βαυαρίαν, οὕτως ὥστε νὰ κόψουν κάθε συγκοινωνίαν μεταξὺ Γερμανίας καὶ Ἰταλίας. Τοιουτοτρόπως οἱ Ἰταλοὶ τιθέμενοι μεταξὺ Γάλλων καὶ Νοτιοσλαυΐας θὰ ἡττηθοῦν κατὰ κράτος, τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἡγεμονίας περιερχομένης εἰς τὴν Γαλλίαν ἥτις θὰ καταλάβῃ καὶ ὅλας τὰς βορειοαφρικανικὰς Ἰταλικὰς κτήσεις.

Ὡς βλέπει ὁ ἀνογνώστης ὅλοι οἱ ὑπολογισμοὶ τῶν Γερμανῶν στηρίζονται ἐπὶ τῆς βεβαιότητος οτι ἡ Γερμανία θὰ εἶναι συμπαθὴς πρὸς τοὺς Ἰταλοὺς, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν μᾶς φαίνεται ὅτι ἀληθεύει. Τοὐναντίον, ἂν παρακολουθήσῃ τις κανεὶς προσεκτικώτερον τὴν Γερμανικὴν κοινὴν γνώμην, τῆς ὁποίας ὁ Λούδενδορφ καὶ οἱ φίλοι του ἀποτελοῦν μικρὸν μόνον μέρος, θὰ ἴδῃ ὅτι τίποτε δὲν θὰ εὐχαριστήσῃ τὴν πλειονότητα τῶν Γερμανῶν περισσότερον ἀπὸ μίαν μεγάλην ἰταλικὴν ἧτταν.

Οἱ Γερμανοὶ κατὰ μεγάλην πλειονοψηφίαν γνωρίζουν ὅτι θὰ συνεννοηθοῦν πολὺ εὐκολώτερον μὲ τὴν Γαλλίαν, παρὰ μὲ τοὺς Ἰταλούς, ἰδίως μάλιστα ἐφ' ὅσον οἱ τελευταῖοι οὗτοι διατελοῦν ὑπὸ τὸν Μουσσολίνι. Διὰ τὸν ἴδιον λόγον οἱ Γερμανοὶ δὲν θὰ δυσηρεστοῦντο ἴσως νὰ ἴδουν ἀναδυσταμένην τὴν Αὐστροουγγρικὴν Ὁμοσπονδίαν, μὲ τὴν ὁποίαν πάντοτε θὰ δύνανται νὰ συνεννοηθοῦν.

Δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους, μέγα μέρος τῶν ἀποκαλύψεων τοῦ Λούδενδορφ πρέπει νὰ γίνῃ δεκτὸν μὲ τὰς μεγαλειτέρας τῶν ἐπιφυλάξεων.

Φυσικὰ παραμένει πάντοτε ἡ πιθανότης ἑνὸς Γαλλοϊταλικοῦ πολέμου, τὸν ὁποῖον ὅμως πάλιν δὲν ἐπιθυμοῦν οἱ Γάλλοι ἀλλ' οἱ Φασίσται.

Καὶ ὅσον γρηγορώτερα γίνῃ ὁ πόλεμος οὗτος, καὶ ταπεινώσῃ τὸν ἀγέρωχον Φασισμὸν, τόσον γρηγορώτερα θ' ἀποκατασταθῇ ἡ Εὐρωπαικὴ εἰρήνη καὶ θὰ ἡσυχάσῃ καὶ ὁ ἄλλος κόσμος.

«Νέα Ὑόρκη» ΑΔΑΜ. ΠΟΛΥΖΩΪΔΗΣ

καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον μίαν περιεκτικὴν ἔκφρασιν τοῦ ὁμαδικοῦ συνόλου τὸ ὁποῖον ἀντιπροσωπεύουν, εἰς τρόπον ὥστε ἡ ὁμὰς ἐν αὐτοῖς βλέπει καθρεπτισμένην ἐν ἐντόνῳ περιλήψει τὴν κοινὴν αὐτῆς ἠθικότητα καὶ διανοητικότητα ἢ τοὐλάχιστον πολλὰ ἐκ τῶν οὐσιωδῶν ψυχο-διανοητικῶν γνωρισμάτων αὐτῆς.

(Ἀκολουθεῖ)

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἔλαβα προχθὲς ἕνα γράμμα, ἐξ ἀφορμῆς τῶν Δωδεκανησιακῶν ἐντυπώσεών μου. Καὶ ὁ γράφων μοῦ συνιστᾷ νὰ προσέχω μήπως θέλων νὰ εἰπῶ ὡρισμένα καὶ θετικὰ πράγματα καὶ ἀναφέρων διὰ τοῦτο ὀνόματα ἀνθρώπων καὶ χωριῶν, βλάψω ἀνθρώπους.

Ἀλλὰ δὲν ἔμεινα τρεῖς ἑβδομάδας εἰς Ρόδον μετρῶντας τὰ σύννεφα. Εἶδα καὶ ἤκουσα καὶ ἐσημείωσα πολλά. Μεταξὺ δὲ αὐτῶν καὶ τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ ἀρχὴ ἢ αἱ ἀρχαὶ εἶνε τόσον μικρολόγοι, καχύποπτοι κ' ἐκδικητικαί, ὥστε θὰ ἦτο ἀσυνεσία νὰ δημιουργηθῇ εἰς αὐτὰς ἀφορμὴ πρόσθετος νὰ παρενοχλήσουν ἀνθρώπους. Ἀφοῦ δὲν γνωρίζω ὅτι μὲ τὴν παραμικρὰν καταγγελίαν τοῦ πρώτου, τυχόντος παληανθρώπου, χωρὶς ἴχνος ἀποδείξεως, κάθε δυστυχὴς χωρικὸς ἠμπορεῖ νὰ κατεβασθῇ εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ νὰ ταλαιπωνηθῇ διαφοροτρόπως, βεβαίως δὲν θὰ ἤμην ἐγὼ ἐκεῖνος ποῦ θὰ ἐδημιουργοῦσα νέας δυσκολίας εἰς ἄτομα ἢ ὁμάδας.

Ἀλλ' ἂν ὀνομάσω τὸν Θεμιστοκλῆν Σταμάτην ἢ τὸν Ἀντώνην Θεμιστοκλῆν, διατρέχω τὸν κίνδυνον νὰ διαψευσθῶ. Ἀλλ' ἐπὶ τούτου θὰ παρατηρήσω. Ὅτι ἐὰν εἶμαι Ἕλλην, δὲν εἶμαι Δωδεκανήσιος προπαγανδιστὴς διὰ νὰ μοῦ ἀποδοθῇ προσπάθεια δημιουργίας καταστάσεως μὴ πραγματικῆς. Ἔχω, ἐξ ἄλλου, τριάντα τόσων ἐτῶν δημοσιογραφικὸν παρελθὸν κατὰ τὸ ὁποῖον ἐὰν εἶχα τὰς ἀντιλήψεις μου, οὐδέποτε— νομίζω τοὐλάχιστον=ἐπέτρεψα νὰ πιστευθῇ ὅτι ἐχρησίμευσα ὄργανον οἱονδήποτε. Ἐξ ἄλλα ἔχω, ὅπως ἔγραφα τὴν πεποίθησιν ὅτι ἀσφαλῶς μιὰ μέρα οἱ Ἰταλοὶ θὰ φύγουν ἀπὸ τὰ Δωδεκάνησα. Χωρὶς διὰ τοῦτο νὰ φρονῶ ὅτι ἠμπορῶ νὰ τοὺς μετακινήσω διὰ τὸ ἐλάχιστον. Νὰ τοὺς κάμω νὰ κάμουν κακὸ αἷμα οὔτε καὶ τὸ ἐσκέφθην. Ἀλλὰ ἀφ' ἑτέρου ἐλεύθερος ἄνθρωπος διὰ κάθε ἐθνότητα καὶ φυλὴν, εὐχηθεὶς ἐλευθερίαν, ἠγανάκτησα διαπιστώσας εἰς τὴν Ρόδον βαρβάρους μεθόδους ἐξαγριούσας καὶ τοὺς μᾶλλον ὑπομονητικοὺς ἀνθρώπους.

Μεταξύ μας τώρα ποῦ τὰ λέμε, δὲν εἶχα φθάσας εἰς τὴν Ρόδον, παρὰ νὰ μὴ ζητῶ νὰ βλέπω. Αὐτὸ θὰ ἦτο ἀρκετὸν νὰ μοῦ ἐξασφαλίσῃ παντοειδῆ καλοπέρασιν. Ἀλλὰ, στὴ ζωή σας, τὶ ἄνθρωπος πρέπει νὰ εἶσθε, ὅταν ἀκούετε πράγματα σὰν αὐτὰ ποῦ περιγράφω καὶ νὰ μὴ ἐξεγερθῆτε; Πῶς ἠμπορεῖτε νὰ μείνετε ἀδιάφορος;

Καὶ ὁμολογῷ ὅτι ὑπέστην τὴν ἐπίδρασιν τοῦ περιβάλλοντος. Ὅσο ἔμεινα εἰς τὴν Ρόδον ἐνόμιζα ὅτι ζῶ ζωντανὲς σελίδες τῆς παλαιᾶς ἱστορίας τῆς Βενετίας καὶ τοῦ Ρὲ Μπόμπα. Βεβαίως ἐν μικρογραφίᾳ. Ἀλλὰ πάντος ἐντὸς τῆς αὐτῆς ἀτμοσφαίρας. Χωρὶς νὰ ἐπιμείνω εἰς ἄλλα ἐπεισόδια, ἁπλῶς παρατηρῶ ὅτι πρέπει νὰ πᾶτε εἰς τὴν Ρόδον, νὰ αἰσθανθῆτε ὅτι δὲν ἠμπορεῖτε νὰ μιλήσετε ἐλεύθερα, ὅτι ἐλεύθερα ΟΛΟΙ φοβοῦνται νὰ ὁμιλήσουν, ὅτι καὶ ἂν δὲν σᾶς μέλῃ γιὰ ὅ,τι θὰ πῆτε ὑποχρεώνεσθε νὰ προσέξετε μήπως ἐκθέσετε χωρὶς νὰ τὸ ὑποπτεύεσθε τοὺς συνομιλητάς σας, κ' ἔπειτα νὰ ἔλθετε νὰ μοῦ πῆτε ἂν δὲν ἀγανακτῆτε. Καὶ, ἀκόμη, ἂν δὲν σᾶς ἔρχεται ἡ ἐνστικτώδης, ἡ ἐντελῶς φυσικὴ, ἐπιθυμία ν' ἀντιδράσετε. Αὐτὸ μοῦ συνέβη κ' ἐμένα. Κ' ἐκεῖ κ' ἐδῶ συνεχίζεται. Ἐγὼ ὡμιλοῦσα ὅπου εὕρισκα ἔδαφος ἢ ὅπου ἐκαταλάβαινα ὅτι ζητοῦσαν κάποια παρηγορία καὶ κάποια ἐνθάρρυνσι, Ἐπρόσεχα μόνον πάντοτε νὰ μὴ μὲ συνοδεύῃ κανεὶς ντόπιος, ἀκόμη καὶ ὅταν αἰσθανόμουν ὅτι καὶ κανένας συνοδὸς μόνον ἀφορμὴ σὲ παρεξήγησιν ἐκ μέρους μου ὑπῆρχε λόγος νὰ δώσῃ καὶ ὄχι ἐκ μέρους τῶν ἀρχῶν...

Ὥστε ὡμίλησα, δηλαδὴ ἐξεδηλώθην, ἐχρωματίσθην; Ἀπέφυγα βεβαίως κάθε λεονταρισμὸν, κάθε κουτσαβακισμὸν, κάθε πρόκλησιν ἢ ἐπίδειξιν—ἐκτὸς ἴσως τὰς δύο φορὰς ποῦ μοῦ ἦτο βεβαίως ἀδύνατον νὰ σηκωθῶ μὲ τὸ σάλπισμα καὶ ν' ἀποκαλυφθῶ διότι ὑψώνετο ἡ Ἰταλικὴ σημαία. Ἀπέφυγα λέγω ὅλα αὐτὰ, ἀλλὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ κρατηθῶ ἐντὸς τῶν ὁρίων συνετῆς ἀ-

ποχῆς.

Ἔπειτα καὶ ἂν πρὸς στιγμὴν το ἤθελα, ἦτο ἀδύνατον. Δὲν ὁμιλῶ γιὰ τὴν πόλιν. Χίλιοι διάβολοι περιφέρονται μέσα καὶ ὁ συνομηλητής μου θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ γνωρίζῃ ἂν ἀπὸ πίσω δὲν ἦτο κανεὶς λεβαντῖνος, κανεὶς ὠτακουστής, κανένα πρόθυμον ὄργανον τῆς διοικήσεως. Ἀλλὰ εἰς τὴν ὕπαιθρον ὑπῆρχε διαφορά. Ἔβλεπες γέρους χωρικοὺς, νέους χωρικοὺς, λεβεντογυναῖκες μὲ παράστημα καὶ βλέμμα ποῦ ἦτον ἀδύνατον νὰ ψευσθῇ. Κ' ἐννοοῦσες, ὅτι μέσα σὲ κάποια διαίσθησι ἀπὸ τὸ ὄνομα, τὸ ἐπάγγελμα; τὴν προέλευσι, οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ζητοῦσαν ἐπικοινωνία στὰ αἰσθήματα τοῦ μίσους καὶ τῆς περιφρονήσεως κατὰ τοῦ κατακτητοῦ, τῆς ἐλπίδος ὅτι μιὰ μέρα θὰ τὸν ἰδοῦν νὰ μαζεύῃ τὰ ρουχαλάκια του γιὰ νὰ φύγῃ. Ἤθελον μόνον μιὰ ἠθικὴ παρηγορία ὅτι δὲν τοὺς ξέχασαν ὅσοι πρέπει νὰ τοὺς θυμοῦνται. Γιὰ τἆλλα θὰ ἐφρόντιζαν οἱ ἴδιοι.—Ἂς μπλέξουν κάπου καὶ μ' αὐτοὺς ἐδῶ κάνομε καλὰ ἐμεῖς, μοῦλεγαν. Πῶς ἦταν δυνατὸν νὰ τοὺς πῶ ὅτι τοὺς ξεχνοῦμε, ὁφοῦ δὲν εἶνε ἀλήθεια.

Καὶ νομίζετε ὅτι μόνον οἱ μεστωμένοι ἄνδρες, οἱ μεγάλοι σκέπτονται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον; Παιδιὰ, τὰ ὁποῖα ἀφότου ἄνοιξαν τὰ μάτια τους ἐγνώρισαν Ἰταλικὸ τὸ καθεστὼς τῶν νησιῶν ἔχουν τὰ ἴδια φρονήματα.

Σᾶς μεταδίδω φωνογραφικῶς συνομιλία συντρπφιᾶς παιδιῶν στὰ πρόθυρα ἑνὸς χωριοῦ, κάτω σὲ ἀμπέλια. Ἦταν σεληνοφώτιστη νύχτα τοῦ περασμένου Αὐγούστου. Κάποιος περνοῦσε, ἄκουσε νυκτερινὴ ὁμιλία σὲ ἀμπέλια καὶ περίεργος ἐστάθη ν' ἀκούσῃ.

— Καὶ τὶ θὰ γίνῃ, μωρὲ Σταμάτη, μὲ τὰ τόσα κτίρια πῶχει κάμει ἡ Ἰταλία; Ἔτσι θὰ τ' ἀφήσῃ νὰ φύγῃ;

—Τί θὰ γίνῃ; Ὅταν θἄλθῃ ἐδῶ ἡ Ἑλλάδα θὰ τῆς πῇ; Ὁρίστε, κυρία Ἰταλία. Πόσα ἐξώδεψες; Πάρε τὰ ἑκατομμύρια σου καὶ κόπιασε στὸ καλό.

Θὰ πῆτε: λόγια παιδιῶν;

Καὶ ὅμως εἶνε πολὺ χαρακτηριστικὸς αὐτὸς ὁ διάλογος. Ἐπειδὴ γίνεται ἀπὸ παιδιά. Ἀπὸ τὴν νέαν γενεὰν δηλαδὴ ποῦ ἦλθε στὸν κόσμο, μετὰ τὸ κοσμοϊστορικὸν γεγονὸς τῆς καταλήψεως τῆς πατρίδος των ὑπὸ τῶν ἐντίμων Ἰταλῶν. Τὰ διδάσκουν θὰ πῆτε, οἱ παλαιότεροι. Δὲν βαρυέσθε! Ὁ ἀέρας ποῦ ἀναπνέουν, αἱ ἀναμνήσεις, τὸ κοινὸν τῆς φυλῆς ζώπυρον καὶ, βέβαια τὸ παράδειγμα τῶν γεροντοτέρων.

Τὸ παράδειγμα:

— Βρὲ Ἀλκιβιάδη, λέγω ἕνα βράδυ σὲ κάποιο καλόγηρο ἐκκλησιᾶς ποὔπαιζαν ὄργανα κ' ἐχόρευαν χωρικοί. Δὲν ντρέπεσαι νὰ παίζῃς φράγκικους χορούς;

— Βέβαια, βέβαια, ἀκούσθησαν φωνὲς γερόντων. Ἑλληνικά, Ρωμέϊκα, Ροδίτικα νὰ παίζετε, Ἀλκιβιάδη.

Οἱ γέροι διέταξαν, τὰ παιδιὰ ἄκουσαν καὶ τὸ βράδυ ἐκεῖνο, καθὼς καὶ ἄλλα ἀπογεύματα, δὲν ἐχορεύθησαν πλέον οἱ Φράγκικοι χοροί. Καὶ ὅταν ἕνα ἄλλο ἀπόγευμα ἐπῆγα σ' ἕνα ἄλλο πανηγῦρι, ὁ Ἀλκιβιάδης μοῦ ἔκλεισε τὸ μάτι, σὰν νὰ μοῦλεγε: Ὅπως εἴπαμε. Εἶχε φτερώσει τὰ πόδια τῶν χορευτῶν μὲ τὰ Ροδίτικα, Ζεϊμπέκικα, Ἀνατολίτικα.

Ἐρώτησα.

— Ὄχι, ἀφέντη, φράγκικα δὲν ἔπαιξαν.

Καὶ τὰ παιδιὰ παρακολουθοῦσαν μὲ βλέμμα πορῶδες τὸν ἑλληνικὸν χορόν.

(Ἀκολουθεῖ)

Ο ΟΠΛΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ

Ὡς βόμβα ἔπεσεν εἰς τὴν ἐν Γενεύῃ πνώτην συνεδρίαν τῆς Προκαταρκτικῆς Ἐπιτροπῆς περὶ Ἀφοπλισμοῦ ἡ πρότασις τοῦ Ρώσσου ἀντιπροσώπου Λιτβίνωφ. Αἱ Μεγάλαι Εὐρωπαικαὶ Δυνάμεις, ψευδολογοῦσαι συνήθως, παρίστανον τὴν Ρωσσίαν εἰς τὰ ὄμματα τῶν ὑπηκόων των (γράφε θυμάτων των) ὡς πολεμοχαρῆ καὶ αἰτίαν δηθεν πάσης τῆς σημερινῆς κακοδαιμονίας. Ἰδοὺ λοιπὸν, σήμερον, εἰς φοβερὸς καὶ τρομερὸς Μπολσεβῖκος, ὁ Λιτβίνωφ, προτείνει γενικὸν ἀφοπλισμὸν, πραγματικόν. Προτείνει ἐν ὀλίγαις λέξεσι, κατάργησιν πάντων τῶν κατὰ ξηρὰν, θάλασσαν καὶ ἀέρα πολεμικῶν ὑπουργείων. Φυσικά, αἱ ἰμπεριαλιστικαὶ Δυνάμεις ἔμειναν ἐμβρόντητοι ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τῆς προτάσεως. Ἔχω εἰς χεῖρας μου πρὸς τὸ παρὸν, μόνον Ἀγγλικὰς ἐφημερίδας. Αὗται, κατὰ τὸ πλεῖστον, ἀναγράφουσιν ἁπλῶς τὴν εἴδησιν, ἄνευ ἰδίων σχολίων, ἐκτὸς τῶν γενομένων ὑπὸ τοῦ Τηλεγραφικοῦ Πρακτορείου Ρέουτερ, ὅπερ, ὡς γνωστὸν, εἶναι ὄργανον τοῦ ἐν Λονδίνῳ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν. Οἱ ἐν Γενεύῃ κατὰ τὸ ρηθὲν Πρακτορεῖον, ἐθεώρησαν τὴν πρότασιν ὡς ἀστειότητα, ὁ δὲ ἀρχιεμπεριαλιστικὸς «Πρωϊνὸς Ταχυδρόμος» τὴν ἀποκαλεῖ «φάρσαν».

Ὁ Λιτβίνωφ προσέθηκεν, ὅτι ἀναγνωρίζει τὸ δύσκολον τῆς ἐκτελέσεως τῆς προτάσεώς του διὰ μιᾶς μονοκονδυλιᾶς καὶ προσέθεσεν οτι δύναται ὁ ἀφοπλισμὸς νὰ ἐπιτευχθῇ ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἐντὸς τετραετίας, ἀρχομένης ἀμέσως. Ἀλλὰ τὴν λεπτομέρειαν ταύτην μόνον μία ἐφημερὶς ἐν Λονδίνῳ, ἀνέγραψε, καὶ δὴ κατὰ λάθος. διότι αὕτη ἦτο ὁ «Πρωϊνὸς Ταχυδρόμος», τὸ ὄργανον τῶν καπιταλιστῶν, ναυπηγῶν, ὁπλοποιῶν καὶ πολεμεφοδιοποιῶν,

Ἡ φάρσα ἄρα, παίζεται οὐχὶ ἀπὸ τοὺς Ρώσσους. ἀλλὰ ἀπὸ ἐκείνους, οἵτινες, χάριν τῶν ἰμπεριαλιστικῶν σκοπῶν των, ὑποκρίνονται ὅτι μισοῦσι τοὺς πολέμους!

«Ὁ «Πόλεμος» λέγουν, «δὲν εἶναί τι νέον· πάντοτε ἐγίνοντο πόλεμοι». Ναί· πόλεμοι ἐγίνοντο, ἀλλὰ κατὰ τοὺς Μέσους αἰῶνας, ὅταν ἡ Εὐρώπη εἶχεν ἐπιστρέψει εἰς τὴν βαρβαρότητα. Ναί· ἔκαμνον πολέμους οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, καὶ αὐτοὶ οἱ Ἑβραῖοι. Ἀλλ' ἐκεῖνοι ἐν πρώτοις δὲν ἦσαν Χριστιανοί· δεύτερον, ἐκεῖνοι ἐπολέμουν μὲ ἀτελῆ ὅπλα καὶ πολὺ σπανίως ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀντιπάλων στρατῶν ὑπερέβαινε τὰς δεκακισχιλίας ψυχάς. Οἱ πόλεμοι τῶν ἀρχαίων ὡμοίαζον κατά τι πρὸς μονομαχίας, καὶ κατὰ συνέπειαν, ἦσαν ἓν εἶδος σπόρτ. Ἐὰν τότε ἐφονεύοντο ἀπὸ τὸ ἕτερον τῶν στρατοπέδων πεντήκοντα ἄνδρες, ὁ πόλεμος ἔπαυε συνήθως, ἐνῷ σήμερον φονεύονται ἑκατομμύρια καὶ ὁ πόλεμος ἐξακολουθεῖ. Καὶ τί πόλεμος! Πυροβόλα μεγάλης ὁλκῆς, πολυβόλα, ἅρματα ἐφόδου (τάνκς), ἀεροπλάνα, ἀσφυκτιογόνα ἀέρια.

Τὰ ὅπλα τῶν ἀρχαίων ἦσαν πολλὰ ἀλλ' ἁπλούστατα. Ἰδοὺ τὰ κυριώτερα τῶν ὅπλων καὶ τοῦ ὁπλισμοῦ τῶν ἀρχαίων.

ΑΜΥΝΤΙΚΟΣ ΟΠΛΙΣΜΟΣ

Ὁ ὁπλισμὸς ἦτο δύο εἰδῶν: Ἀμυντικὸς καὶ ἐπιθετικός. Ὠνομάζετο δὲ ὁπλισμός, τεύχη τεύχεα, τύχεα, ὅπλισις, σκεύη πανοπλία. Τὸν ἀμυντικὸν ὁπλισμὸν ἀπήρτιζον τὰ ἑξῆς:

Ἡ περικεφαλαία τὸ κράνος, ἡ κόρυς (ἐκ τοῦ κάρα·κιφαλὴ). Ἐχρησίμευεν εἰς προστασίαν τῆς κεφαλῆς, ἦτο δὲ ἐκ χαλκοῦ ἢ ἄλλων μετάλλων:

«. . αὐτὰρ ἐπὶ στεφάνην κεφαλῆφιν ἀείρας θήκατο χάλκειήν...»

καὶ πολὺ συχνὰ ἐκ δερμάτων διαφόρων ζώων, ὡς ἐμφαίνουσι τὰ Ὁμηρικὰ ἐπίθετα: ἰκτιδέη, ταυρείη, ἀλωπεκέη, λεοντέη, αἰγεία, καὶ συχνότερον, κυνέη. ἐκ δέρματος κυνός.

Τὸ Ζῶμα, ὁ ζωστήρ. Ἔφθανεν ἀπὸ τῶν γονάτων μέχρι τῆς κοιλίας, καὶ ἐχρησίμευε εἰς τὸ νὰ σφίγγῃ τὸν ὁπλισμὸν περὶ τὸ σῶμα. καὶ νὰ φέρῃ ἐγχειρίδια, ξιφίδια, ἀπαράλλακτα ὅπως τὸ σελάχι ἢ σιλάχι τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων καὶ ἄλλων λαῶν τῆς Ἐγγὺς Ἀνατολῆς.

«Δῦσε δὲ οἱ ζωστῆρα παναίολον, ἥδ' ὑπένερθε ζῶμά τε, καὶ μέτρην, ἣν χαλκῆες...»

Ἡ μίτρη, μίτρα, ἦτο ζωστὴρ χάλκινος, ἀλλὰ φοδραρισμένος μὲ ἔριον ἐσωτερικῶς.

Ὁ θώραξ, ὅστις ἀπετελεῖτο ἐκ δύο μερῶν· τὸ ἔμπροσθεν ὅπερ ἐπροφύλαττε τὴν καρδίαν, τὴν κοιλίαν, καὶ τὰ λοιπὰ ζωτικὰ μέρη τοῦ σώματος καὶ τὸ ὄπισθεν, διὰ νὰ προστατεύῃ τὴν ράχιν. Τὰ δύο πλάγια μέρη ἐκαλοῦντο «πτέρυγες», τὸ δὲ ἐν τῷ μέσῳ, «γύαλον».

Τὸ ἡμιθωράκιον, ἦτο ἥμισυς θώραξ, δηλαδὴ ἐπροστάτευε μόνον τὸ ἔμπροσθεν μέρος τοῦ σώματος. Ὁ Ἀλέξανδρος ἀπηγόρευεν εἰς τοὺς στρατιώτας του νὰ φέρωσι πλήρης θώρακας, ἵνα μὴ φεύγωσι πρὸ τοῦ ἐχθροῦ, ἀσφαλεῖς ὄντες περὶ τῶν νώτων των. Θώρακές τινες κατεσκευάζοντο ἁπλῶς ἐκ λίνου, δι' ὃ ὁ Ὅμηρος ἀποκαλεῖ τὸν Αἴαντα τοῦ Οἰλέως «λινοθώρηκα». Κατὰ τὸν Πλούταρχον, ὁ Ἀλέξανδρος, ἐπίσης εἶχε «θώρακα λινοῦν διπλοῦν».

Αἱ Κνημῖδες, αἵτινες ἐκάλυπτον τὰς κνήμας καὶ τὰ γόνατα τῶν στρατιωτῶν, ἀναλογοῦσαι, ὡς ἐξήγησα ἐν ἑτέρᾳ μελέτῃ μου, πρὸς τὴν σηερινὴν βλαχόκαλτσαν. Ἐπροστάτευον τὸν γέροντα ταύτας οὐ μόνον ἀπὸ βλημάτων, διότι ἦσαν μετάλληνοι, ἀλλὰ καὶ ἀπ' ἀκανθῶν.

Αἱ Χειρίδες, γάντια ἅτινα ἐπροστάτευον τὰς χεῖρας μέχρι τοῦ ἀγκῶνος.

Ἡ Ἀσπίς, πρὸς προστασίαν ὁλοκλήρου τοῦ σώματος. Ἐγένετο κατὰ πρῶτον χρῆσις ταύτης μεταξὺ Προίτου καὶ Ἀκρισίου ἐξ Ἄργους. Ἐγίνετο ἐνίοτε ἐκ κλαδίων συ-

νυφασμένων, συνήθως, ἐξ ἰτέας, ἐξ οὗ ὠνομάσθη καὶ «ἰτέα»· ἀλλὰ μετεχειρίζοντο εἰς τὴν κατασκευήν ἄλλης καὶ ἄλλα εἴδη ξύλων, ἐλαφρῶν, διὰ τὸ εὔχρηστον· συνηθέστερον ὅμως ἐγίνετο ἐκ δέρματος. Ἀναφέρονται «ἀσπίδες βόειαι». Ἡ ἀσπὶς τοῦ Αἴαντος εἶχεν ἑπτὰ πτυχάς, καὶ ἦτο κεκαλυμμένη διὰ χαλκοῦ:

«σάκκος αἴολον ἑπταβόειον
ταύρων ζατρεφέων, ἐπὶ δ' ὄγδοον ἤλοσε χαλκόν».

Τοῦ Ἀχιλλέως ἡ ἀσπὶς εἶχε κατασκευασθῆ παρ' αὐτοῦ τοῦ Ἡφαίστου:

«...ἐπεὶ πέντε πτυχὰς ἤλισε Κυλλοποδίων,
τὰς δύο χαλκείας, δύο δ' ἔνθοδε κασσιτέροιο,
τὴν δὲ μίαν χρυσῆν...»

(Ἐκ τῶν πέντε πτυχῶν, δύο ἦσαν χαλκαῖ, δύο λευκοσιδηραῖ καὶ μία χρυσῆ).

Τῆς Ἀσπίδος ὑπῆρχον πολλὰ ἤδη ὧν τὰ κυριώτερα ἦσαν, τὸ Γέρρον, τὸ Λασσήιον, ἡ Πέλτη, ὁ Θυρεός, κλπ. Μέρη δὲ καὶ παραρτήματα, οὕτως εἰπεῖν, τῆς ἀσπίδος ἦσαν: Ἄντυξ, Ἴτος, Περιφέρεια, Ὀμφαλιὸς καὶ Μεσομφάλιον, Ἐπομφάλιον, Τελαμών, Κανών, Πόρπακες, Ὄχανον, ἡ Ὀχάνη, κλπ.

ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΣ ΟΠΛΙΣΜΟΣ

Τὰ ὄργανα ἐπιθέσεως ἦσαν, κατ' ἀρχάς, ἐλάχιστα· τὸ πρῶτον τούτων φαίνεται ὅτι ἦτο:

Ἡ Κορώνη, ἐκ ξύλου, κατ' ἀρχάς. ὡς ἡ σημερινὴ κορύνη τῶν γυμναστῶν, καὶ κατόπιν ἐκ σιδήρου. Ἐγίνετο δὲ χρῆσις τῆς κορώνης ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ Περσῶν. Σύγχρονον σχεδὸν τῆς ξυλίνης κορύνης ἦτο,

Ἡ Σφενδόνη, εἰς ἣν κυρίως διεκρίνοντο οἱ Ἕλληνες καὶ Ἑβραῖοι. Τὴν σφενδόνην μεταχειρίζονται οἱ Ἑλληνόπαιδες εἰς τὸν πετροπόλεμον. Κατὰ τὸν Λουκρήτιον, τὰ ἀρχαῖα ὅπλα ἦσαν αἱ χεῖρες, οἱ ὄνυχες, οἱ ὀδόντες, καὶ οἱ λίθοι, καὶ αἱ φλόγες,

Arma antiqua manus ungues dentesque fuero, et lapides ..et flammae.

Βραδύτερον, καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἐφευρέθησαν τὰ σιδηρὰ ὄργανα, ὡς λ. χ.

Ἡ Ἀξίνη

Ὁ Πέλεκυς, ὅστις ἦτο ἀξίνη μὲ διπλὰς αἰχμάς, ἤτοι εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη.

Τὸ Ξίφος, ὅπερ ἦτο διαφόρων μεγεθῶν καὶ σχημάτων, καὶ κατ' ἀρχάς, ἰδίᾳ κατὰ τὴν προομηρικὴν ἐποχήν, ἦτο πάντοτε ἐκ χαλκοῦ.

Ἡ Μάχαιρα, ἦτο μικρὸν ξίφος, οὗ ἐγίνετο χρῆσις εἰς μονομαχίας.

Τὸ Βέλος, ὅπερ ἐνίοτε ἦτο πεπυρακτωμένον, εἴτε δηλητηριασμένον, «τὸ βέλη τὰ πεπυρωμένα» (Παύλου πρὸς Ἐφεσίους, στ'. 16), καί

Ἡ Φαρέτρα ἐν ᾗ ἐφυλάσσοντο τὰ βέλη.

Τὸ Τόξον, δι' οὗ ἐβάλλοντο τὰ βέλη.

Τὸ Ἔγχος, τὸ ἀκόντιον.

Τὸ Δόρυ, οὗ ἐγίνετο χρῆσις εἴς τε τὸ Ἱππικὸν καὶ τὸ Πεζικόν, ἐπὶ σκοπῷ νὰ ἐνοχλῆται ὁ ἐχθρὸς ἐξ ἀποστάσεως.

Οἱ καταπέλται καὶ αἱ λοιπαὶ πολιορκητικαὶ μηχαναὶ ἐφευρέθησαν βραδύτερον.

Εἶνε ἀληθές, ὅτι οἱ θεοὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ ἐβοήθουν πολλάκις τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸν πόλεμον· ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πόλεμος θεωρεῖται φόνος ἐκ προμελέτης. Δὲν ὑπάρχει διάκρισις μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ἰουδαίων, ἀλλὰ πάντες ἀδελφοὶ ἐσμὲν ἐν Χριστῷ, τὸ δὲ κατὰ τὴν Μ. Τεσσαρακοστὴν ψαλλόμενον ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς Ἐκκλησίαις τροπάριον πρὸς τὴν «Ὑπέρμαχον στρατηγόν», τὴν Παναγίον, εἶνε καιρός, φρονῶ, νὰ καταργηθῇ. Ἀπεδείχθη πολλάκις, ἄλλως τε ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν ἀκούει εἰς τὰς ἱκεσίας τῶν ἱερέων μας «ὑπὲρ τοῦ καθυποτάξαι πάντα ἐχθρὸν καὶ πολέμιον εἴτε ἑαυτοῦ, εἴτε ἡμῶν».

(Λονδῖνον)

Ι. Π. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΕΚ ΡΩΣΣΙΑΣ

Ὁ γάλλος δημοσιογράφος κ. Φάμπρ Λὺς ἀνακοινοῖ τὰς ἐντυπώσεις του ἐκ ταξειδίου ἀνὰ τὴν Ρωσσίαν ἐν βιβλίῳ τὸ ὁποῖον ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως. Ἐν τῷ βιβλίῳ του τούτῳ ποιεῖται πολλὰς ἐνδιαφερούσας περιγραφὰς καὶ σοφὰς σκέψεις. Διελθὼν σχεδὸν ὁλόκληρον τὴν χώραν ἐν ᾗ κυριαρχεῖ ὁ ἀλλάσσων καθ' ἡμέραν μορφὰς καὶ μορφασμοὺς σοβιετικὸς τίγρις, παρουσιάζει ζωηρὰς εἰκόνας καὶ ἐκφέρει λογικὰ συμπεράσματα ἐκ τῶν παρατηρηθέντων ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Τσάρων.

«Ἡ σημερινὴ Μόσχα» λέγει, «μᾶς ὑπομιμνήσκει ὅτι αἱ πατρίδες, οἱ πολιτισμοὶ καὶ αἱ μορφαὶ τῶν κοινωνικῶν ὀργανισμῶν ἀπόλλυνται ἀλληλοδιαδόχως ταχύτερον ἀφ' ὅσον θὰ ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ τις. Πέριξ τοῦ Κρεμλίνου σήμερον διακρίνει τις ζωντανὴν τὴν ἀγωνιώδη ἀγάπην πρὸς τὴν χώραν των τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων οἵτινες ἔχουσι τὴν συναίσθησιν ὅτι ὁ πολιτισμὸς των εἶνε ἑτοιμοθάνατος».

Τὸ γεγονὸς ὅμως εἶνε ὅτι δὲν ὀφείλεται μόνον εἰς τὴν Ρωσσίαν τὸ δίδαγμα ὅτι οἱ πολιτισμοὶ εἶνε θνητοί· εἰς πολὺ μεγαλειτέραν κλίμακα μᾶς ἐδίδαξε τοῦτο ὁ πόλεμος. Ἄλλοτε, καὶ διαρκοῦντος ἀκόμη τοῦ θαυστοῦ ἐκείνου 19ου αἰῶνος, ὁ ρυθμὸς ἦτο τόσον βραδὺς ὥστε δὲν ἠδυνάμεθα ν' ἀντιληφθῶμεν ὅτι τὸ τοπίον μετεβάλλετο· ἀπὸ τοῦ πολέμου ὅμως καὶ ἐντεῦθεν, ἡ ἐν γένει ζωὴ ἀπέκτησε τὴν ταχύτητα ρεύματος. Τώρα ἀντιλαμβανόμεθα ἐκ πρώτης ἀντιλήψεως ὅτι κινούμεθα, διότι βλέπομεν τοὺς λόφους, τὰ ὄρη, τὰ δάση νὰ παρέρχωνται πρὸ ἡμῶν ὡς ἂν εὑρισκόμεθα ἐπὶ σιδηροδρομικῆς ἁμαξοστοιχίας.

Καί, ἐν τούτοις, ἡ Ρωσσία δὲν κινεῖται, ἢ μᾶλλον δὲν ἐκινήθη. Ὁ Ρῶσσος χωρικὸς ζῇ καὶ σήμερον ὅπως ἔζη καὶ πάλαι ποτέ, ὡς ἔζησε πάντοτε, ὁτέ μὲν καταπιεζόμενος καὶ ὑποκύπτων μοιρολατρικῶς, ὁτέ δὲ καταδυναστευόμενος καὶ διαμαρτυρόμενος, ὅπως σήμερον, ἐν ἀνάγκῃ μὲ τὰ δίκρανα καὶ τὰς ἀξίνας—ἀεὶ νωθρὸς καί φυγόπονος—ἐν μέσῳ τῶν ἀσμάτων, τῶν χορῶν καὶ τοῦ οἰνοπνεύματος.

Ἡ ἐν γένει ἐντύπωσις τοῦ ἐπανερχομένου σήμερον ἐκ ταξειδίου ἀνὰ τὴν Ρωσσίαν εἶνε ὅτι ἡ τρομοκρατία ἔχει ἐκεῖ ἀποκρυσταλλώσῃ τὴν τὰ πάντα καλύπτουσαν ἀθλιότητα. Ἡ μωρία τοῦ σοβιετικοῦ συστήματος ἐμποιεῖ μεγαλειτέ αν ἀκόμη ἐντύπωσιν καὶ ἀπὸ τὸν κίνδυνον ὅστις δύναται νὰ προέλθῃ ἐξ αὐτοῦ. Οἱ Ρῶσσοι κομμουνισταὶ δὲν δύνανται νὰ κατανοήσωσι πόσον ἀπειλητικαὶ διὰ τὰς πεπολιτισμένας χώρας εἶνε αἱ μέθοδοί των. Οἱ σ μερον διέποντες τὰς τύχας τῆς Ρωσσίας διδάσκουν τὸν λαὸν νὰ ἐργάζεται ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον, καὶ τὸν διαβεβαιοῦν ὅτι, ὁπωσδήποτε, οὐδὲν ἔχει νὰ κερδίσῃ ἐργαζόμενος περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον, ἐφ' ὅσον οὐδέποτε θὰ δυνηθῇ νὰ πλουτίσῃ. Ἡ θεωρία αὕτη εἶνε ἄντικρυς πρὸς τὴν διδασκομένην ἐν Ἀμερικῇ ἔνθ' ἐντείνεται ἡ ἐργασία ἡ φέρουσα τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὴν εὐπορίαν. Οἱ Ρῶσσοι γογγύζουν κατὰ τῆς θείας ἐπιταγῆς τῆς ἀποκρυσταλλωθείσης εἰς τὸν αἰώνιον νόμον ὅτι, «ἐν ἱδρῶτι τοῦ προσώπου του θὰ κερδίζῃ ὁ ἄνθρωπος τὸν ἄρτον του». Ἐν Ἀμερικῇ τὸ ἀξίωμα τοῦτο καθιστῶσι βάσιν αὐτῆς τῆς ζωῆς καὶ προσπαθοῦσι νὰ τὸ ἐφαρμόσωσι μεθ' ὅσης τὸ δυνατὸν ὀλιγωτέρας ταχύτητος καὶ περισσοτέρας ἀγαλλιάσεως. Ἐν Ρωσσίᾳ ἡ ἐκ τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος ποινὴ αὕτη θεωρεῖται ἀπαίσιος ἐφιάλτης, ὃν εἰς μάτην πειρῶνται οἱ μοσκοβῖται νὰ ἄρωσιν ἐκ τοῦ στήθους των.

Ὡς γράφει ὁ κ. Φὰμπρ Λὺς, ὁ τρόμος εἶνε ἀποτετυπωμένος ἐπὶ παντὸς δημοσίου πρ γματος, θεσμοῦ ἢ ἱδρύματος· ἐπὶ τῶν κυβερνητικῶν γραφείων, ἐπὶ τῶν σχολείων, ἐπὶ τῶν νοσοκομείων. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς φυλακάς, πρόκειται περὶ πραγματικῶν μεσαιωνικῶν κατέργων. Ἐκεῖ βλέπει τις πόσον ἐπιστημονικῶς ἀνεπτύχθη ἡ Μπολσεβικικὴ θηριωδία. Ἡ φέρουσα πρὸς τὰς σοβιετικὰς φυλακὰς κλῖμαξ εἶνε ταὐτοχρόνως καὶ ἡ ἄγουσα πρὸς τὴν λαιμητόμον, οἱ πολῖται δὲ οἱ ἐκ τῶν ἐστιῶν των ὁδηγούμενοι εἰς αὐτὰς δὲν γνωρίζουν ἂν πορεύωνται πρὸς φυλακὴν ἢ π ὸς τὸν τόπον τῆς θανατικῆς ἐκτελέσεως. Ἐκεῖ μόνον δύναται νὰ ἀντιληφθῇ τις καλλίτερον εἰς ποῖον σημεῖον κατήντησεν ἡ Ρωσσία. Ὅλ ος ὁ λαὸς ἐκεῖνος ἀνεχώρησε πρὸς τὸν τόπον τῶν ὀνε ρων, ταὐτοχρόνως ὅμως ἀκολουθεῖ τὴν αὐτὴν ὁδὸν τὴν ἄγ υσαν πρὸς τὴν ἀθλιότητα καὶ τὸν θάνατον, καὶ, μέχρι σήμερον τοὐλάχιστον, μόνον τὸν θάνατον εὗρε καὶ θὰ εἶνε ὀλιγώτερον δυστυχὴς ἂν ἀποθάνῃ διαρκοῦντος τοῦ ὀνείρου τούτου.

Τὰ Σοβιὲτ καὶ τὰ συστήματά των εἶνε ἡ γάγγραινα ἡ ἀπειλοῦσα τὸ σῶμα τοῦ πολιτισμοῦ μας. Μόνον δὲ ἂν ἐξαλείψωμεν τὰς πληγάς μας θὰ δυνηθῶμεν νὰ προφυλαχθῶμεν ἀπ' αὐτῆς. Δέον νὰ προσπαθήσῃ πᾶσα χώρα νὰ μὴ ἔχῃ πληγάς, καὶ, ἂν ἔχῃ, ἄς τὰς ἐπουλώσῃ, καὶ μὲ τὴν ἐπέμβασιν τοῦ χειρούργου ἐν ἀνάγκῃ. Εἷς ὑγιὴς λαὸς δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ προσβληθῇ θανασίμως ὑπὸ τοῦ μπολσεβικικοῦ μολύσματος.

Ἀλλὰ θὰ ἰαθῇ ἡ Ρωσσικὴ γάγγραινα; Ὑπῆρχε πάντοτε ἡ γνώμη καὶ γενικῶς πιστεύεται καὶ σήμερον ὅτι, μίαν ἡμέραν, ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ τοῦ μυστικισμοῦ ἕν κίνημα θὰ δημιουργηθῇ. Εἷς ἄνθρωπος, ἕν εἶδος

προφήτου ἢ πεφωτισμένου ἀποστόλου, θὰ ἀρχίσῃ διατρέχων τὰς στέπας, κηρύσσων, ὡς ἄλλος Τολστόϋ, τὴν μετάνοιαν τῆς Ρωσσίας· μυστικιστικοθρησκευτικὴ τις ζέσις θὰ ἐμπλήσῃ τότε τὰς ψυχὰς τῶν μουζίκων· ὡς πάντοτε, θὺ σημειωθῇ καὶ πάλιν ἡ σφαγὴ ἐκείνων οἵτινες θὰ ἀρνηθοῦν νὰ ἀσπασθοῦν τὴν πίστιν τοῦ ὄχλου· ὁ λαὸς ὅλος θὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν λατρείαν τῶν εἰκόνων ἣν ἐγκατέλειψε· θὰ πέσῃ γονυπετὴς πρὸ τῶν εἰκονοστασίων καὶ τῶν ἱερέων, καὶ θὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν Θεὸν οἶκτον καὶ συγχώρησιν. Καὶ θὰ γείνῃ τότε ἡ Ἀνάστασις, τῇ βοηθείᾳ τοῦ Σταυροῦ καὶ τοῦ κνούτου, τὰ δύο σύμβολα ὑφ' ἃ ἔζησεν ἐπὶ τοσοῦς αἰῶνας ἡ Ρωσσία τῆς ἄλλοτε.

ΤΑΞΕΙΔΙΩΤΗΣ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

Ἡ Βουλὴ συνῆλθε τὴν παρελθοῦσαν Τετάρτην διὰ ν' ἀναβάλῃ καὶ πάλιν τὰς ἐργασίας της ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα. Ἡ Κυβερνητικὴ ἀβουλία καταπροδίδεται προπαντὸς ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου καὶ καταφαίνεται ἡ ἀδυναμία τῆς κυβερνήσεως πρὸς ἄμεσον συνεργασίαν μετὰ τῆς Βουλῆς. Τοιαύτη ἔλλειψις σοβαρᾶς ἐργασίας τὴν ἑπομένην τῆς συγκροτήσεως νέας κυβερνήσεως ἀποτελεῖ ὄχι μόνον δεῖγμα τῆς ἐσωτερικῆς κυβερνητικῆς ἀδυναμίας, ἀλλὰ μαρτυρεῖ καὶ ἔλλειψιν προγράμματος νομοθετικοῦ, ἱκανοῦ ν' ἀπασχολήσῃ καὶ τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὴν Βουλήν. Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας αἱ ἐργασίαι τῆς Βουλῆς ἀποβαίνουν ἄσκοποι καὶ ἀνωφελεῖς καὶ ἀκριβῶς διὰ τοῦτο ἀνεβλήθησαν καὶ πάλιν δι' εὐθετώτερον χρόνον. Ἐν τῷ μεταξὺ Βουλὴ καὶ Κυβέρνησις ἀπασχολοῦνται μὲ τὰς ἐνστάσεις καὶ τὰς ἀπολογίας τοῦ τέως Δικτάτορος καὶ ἡ δημιουργουμένη ἐξ αὐτῶν ἀτμόσφαιρα προκαλεῖ νοσηρὰς ἀναθυμιάσεις καὶ πιστοποιεῖ τὴν κρατοῦσαν ἐνδοτέραν σῆψιν, γενικὴν καὶ καθολικήν, τόσον ἐν τῷ συνόλῳ τῆς κρατούσης καταστάσεως, ὅσον καὶ ἐν τῷ πολιτικῷ κόσμῳ, οὗτινος ἡ φθορὰ ἐμφανίζεται πλέον ἢ αἰσθητή. Μετὰ δεκαπενταετῆ ἐσωτερικὴν πάλην καθ' ἣν αἱ κορυφαι ἔπεσαν, τ' ἀπομείναντα λείψανα τοῦ πολιτικοῦ κόσμου, τριβέντα καὶ ταῦτα ἐκ τῶν συνεχῶν ἀνατροπῶν, οὐδὲν δύνανται νὰ προσθέσουν εἰς τὴν ἀνόρθωσιν τοῦ πολιτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ οἰκοδομήματος τὸ ὁποῖον ὑφίσταται τὰς συνεπείας τῆς γενικῆς μεταπολεμικῆς ἐξαρθρώσεως καὶ κλονίζεται διαρκῶς.

Ἡ κατάστασις αὕτη, οὐδένα πλέον συγκινοῦσα, προάγουσα ὅμως τὴν γενικὴν καταπτωσιν εἰς ἤθη καὶ εἰς χαρακτῆρας, ἐξακολουθεῖ μοιραίως τὸν δρόμον της, βαίνουσα πάντοτε πρὸς τὰ χείρω, μὲ προβληματικὴν ἐξέλιξιν τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ καὶ αὐτοῦ τοῦ κοινωνικοῦ καθεστῶτος.

***

Κατὰ τὴν ἀπολογίαν του ὁ τέως Δικτάτωρ ἐπεκαλέσθη διάφορα ἐξωτερικὰ ἔγγραφα καὶ ἐζήτησε συγχρόνως τὴν κατ' ἀντιπαράστασιν ἐξέτασιν τῶν κ. κ. Καφαντάρη, Μιχαλακοπούλου, Παπαναστασίου καὶ Ρέντη. Ἐκ τούτων ὁ κ. Παπαναστασίου ἐδέχθη νὰ προσέλθῃ, οἱ δὲ λοιποὶ ἠρνήθησαν θεωροῦντες τοῦτο ἀνάξιον διὰ πολιτικοὺς ἄνδρας. Ὁ κ. Πάγκαλος ἐζήτησε τὴν κατ' ἀντιπαράστασιν ἐξέτασιν αὐτῶν διότι ἰσχυρίζεται ὅτι ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς ἐκρήξεως τοῦ Παγκαλικοῦ κινήματος ὁ κ. Ἀλέξ. Χατζηκυριάκος ἐκάλεσεν εἰς τὴν οἰκίαν του τοὺς κ. κ. Καφαντάρην, Παπανασασίου καὶ Ρέντην καὶ ἀνέφερεν εἰς αὐτοὺς ὅτι ἡ δυσφορία τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ λαοῦ κατὰ τῆς τότε Κυβερνήσεως Μιχαλακοπούλου ἔχει ὑπερβεῖ κάθε ὅριον καὶ ὅτι ἐντὸς τῶν ἡμερῶν θὰ ἐκραγῇ στρατιωτικὸν κίνημα, τοῦ ὁποίου ὑπάρχει κίνδυνος νὰ ἡγηθῇ ὁ κ. Πάγκαλος.

Ὁ κ. Χατζηκυριάκος πρὸς ματαίωσιν τοῦ κινήματος ἐκάλεσε τὸν κ. Καφαντάρην νὰ ἀναλάβῃ τὴν διακυβέρνησιν τῆς χώρας, ἀλλ' οὗτος ἠρνήθη εἰπὼν ὅτι δὲν ἀναλαμβάνει εὐθύνας, τὴν δὲ ἐν τῇ Βουλῇ πλειοψηφίαν του θὰ τὴν διαθέσῃ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς Κυβερνήσεως Μιχαλακοπούλου.

Ὁ κ. Χατζηκυριάκος ἐπανέλαβε καὶ πάλιν εἰς τοὺς δύο πολιτικοὺς ἀρχηγοὺς ὅτι ἡ τοιαύτη στάσις τοῦ κ. Καφαντάρη καθιστᾷ τὴν ἔκρηξιν τοῦ στρατιωτικοῦ κινήματος ἀναπόφευκτον, ἀλλ' ὁ κ. Καφαντάρης ἐπέμεινεν εἰς τὴν διατυπωθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ ἀρχικῶς γνώμην, εἰπὼν μάλιστα συμπληρωματικῶς καὶ τὰ ἑξῆς:

«Ἐγὼ σᾶς εἶπα νὰ μὴ κάμετε προώρως τὴν Δημοκρατία. Σεῖς ἐπεμείνατε νὰ τὴν ἀνακηρύξητε, ἔστω καὶ διὰ τῆς βίας. Τώρα μοιραίως θὰ κάμετε καὶ δεύτερον βίαιον κίνημα διὰ νὰ τὴν στηρίξετε.»

Εἰς τὴν ἐπιμονὴν τῶν τριῶν ἄλλων συνομιλητῶν του, ὅπως ἀναλάβῃ τὴν κυβέρνησιν τῆς χώρας, ἵνα ἀποφευχθῇ ἡ ἔκρηξις στρατιωτικοῦ αἰνήματος, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Παγκάλου, τοῦ ὁποίου ἡ ἐξέλιξις ἦτο ἀδύνατον νὰ προβλεφθῇ, ὁ κ. Καφαντάρης ἀπήντησεν:

«Ἂς γίνῃ καὶ αὐτὸ τὸ κίνημα: Εἶναι καὶ αὐτὸ μία λύσις.»

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ κ. Μιχαλακόπουλος κατέθεσεν ἔγγραφον πρὸς τὴν ἀνακριτικὴν ἐπιτροπὴν δι' οὗ θέτει εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Προέδρου καὶ εἰσηγητοῦ αὐτῆς τὸ ἀρχεῖον τοῦ Ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν ἰσχυρισμῶν τοῦ κ. Παγκάλου, ὅστις πάλιν ζητεῖ νὰ ἐξετασθῇ κατ' ἀντιπαράστασιν ὁ κ. Μιχαλακόπουλος μὲ τοὺς κ.κ. Ροῦφον, Ρέντην, καὶ Ἀργυρόπουλον.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους καὶ πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς τότε ἐξωτερικῆς καταστάσεως, δι' ἣν ὑπάρχει, ὡς λέγουν, ἔκθεσις τοῦ κ. Καλαμάνου λίαν σπουδαία, ἡ ὑπόθεσις τῆς ἐκδικάσεως τῶν κατηγοριῶν κατὰ τοῦ Δικτάτορος, λαμβάνει σοβαρὰν μορφὴν καὶ ἀποτελεῖ τὸ θέμα τῆς ὅλης πολιτικῆς κινήσεως ἐν τῷ παρόντι.

***

Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν μετὰ πολλὰς συνενοήσεις καὶ συνομιλίας μετὰ τῶν ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων τῶν μετεχόντων εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἀνεχώρησε καὶ πάλιν εἰς Γενεύην ἵνα μετάσχῃ τῆς Συνόδου τῆς Κοινωνίας τῶν ἐθνῶν. Ἡ ἐν τῇ Βαλκανικῇ κατάστασις, ἡ συνομολόγησις νέου Βουλγαρικοῦ Δανείου, ἡ στάσις τῆς Σερβίας ἀπέναντι τῶν γειτόνων καὶ ἡ ἐσωτερικὴ ἐν Ρουμανίᾳ κατάστασις θ' ἀπασχολήσουν τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν ἐξωτερικῶν ἐν Γενεύῃ, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ μετὰ τῆς Γαλλίας διαιτησία διὰ τὰ χρέη καὶ ἀκόμη τὸ ζήτημα τῆς «Σαλαμῖνος, τὸ ὁποῖον ἔλαβε κακὴν τροπὴν ἐκ τῆς δοθείσης κατευθύνσεως ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις πρεσβευτοῦ κ. Πολίτη. Μετὰ τὴν Γενεύην ὁ κ. Μιχαλακόπουλος θὰ διέλθῃ ἐκ Παρισίων καὶ Ρώμης.

***

Τὸ ζήτημα τῆς ὁδοποιίας συζητηθὲν εἰς τὴν Βουλὴν ἐπανῆλθεν εἰς τὰ χείρας τῆς Κυβερνήσεως, ἥτις ἀνέλαβε τὴν ὁριστικήν του λύσιν μέχρι τῆς ἐπανόδου τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν ἐκ Γενεύης. Ἐν τῷ μεταξὺ θὰ ἐξετασθοῦν οἱ ὅροι τοῦ δανείου καὶ θὰ γίνουν διαπραγματεύσεις πρὸς συνομολόγησιν αὐτοῦ ὑπὸ καλλιτέρας συνθήκας

***

Ἡ ἐν Θεσσαλονίκῃ σύσκεψις τῶν τριῶν Ὑπουργῶν Ἐθν. Οἰκονομίας, Οἰκονομικῶν καὶ Προνοίας διὰ τὴν ἐλευθέραν ζώνην καὶ τὴν ἐν αὐτῇ ἐπεξεργασίαν τῶν καπνῶν προὐκάλεσε ζωηρὸν ἐνδιαφέρον τῶν ἐν Μακεδονίᾳ καπνεμπόρων καὶ καπνεργατῶν, ὡς καὶ τῶν παραγωγῶν· τὸ ζήτημα τῆς ἐπεξεργασίας τῶν καπνῶν, συνδεδεμένον μὲ τὸ ζήτημα τῆς ἀνεργίας καὶ τὸ ἐργατικὸν τοιοῦτον ἐνδιαφέρει τὰ μέγιστα τὴν Μακεδονίαν, καὶ ἡ λύσις αὐτοῦ ἀποτελεῖ τὸ κυριώτερον μέλημα τῆς Κυβερεήσεως.

***

Τὰ νέα ἐκπαιδευτικὰ νομοσχέδια πρόκειται νὰ εἰσαχθοῦν εἰς τὴν Βουλὴ ὑπὸ τοῦ κ. Νικολούδη. Ἡ ἵδρυσις πρακτικῶν σχολείων, ἡ τόνωσις τῆς αὐτοδιοικήσεως αὐτῶν, διὰ τῶν ἐποπτικῶν συμβουλίων καὶ ἡ ἐνίσχυσις τῆς σωματικῆς ἀγωγῆς ἀποτελοῦν τὰς κυρίας βάσεις τῶν μέτρων τούτων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἠσχολήθη καὶ τὸ ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον. Εἰς τὴν Βουλὴν ἀπόκειται ἡ κύρωσις αὐτῶν πρὸς τὸ συμπέρον τῆς ἐκπαιδεύσεως.

Κ.

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

ΤΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΟΜΗΤΟΣ ΜΠΟΣΔΑΡΙ

Ἡ ἄνοδος εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ δευτέρου Ὑπουργείου Ζαΐμη.—, Ἑλληνικὴ νομιμοφροσύνη καὶ Γαλλικὴ ἀντίδρασις. — Αἱ βενιζελικαὶ σκευωρίαι.— Πῶς ἀπέτυχεν ἡ ἀποστολὴ τῶν πριγκήπων Νικολάου καὶ Ἀνδρέου —Ὁ ἀπαίσιος ρόλος τοῦ Γκυγιεμέν

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Διὰ τὸν λόγον ἐνῷ ἐκινοῦντο εἰς τὰς Ἀθήνας ὅπως ἐκινοῦντο εἰς τὴν Θεσ)νίκην εἶχον ἐξαποστείλει δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν. Αἱ συνθῆκαι ὑφ' ἃς ἐτέλε. ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν ἦσαν ἐν τοσούτῳ σοβαρότεραι ἐδομένου ὅτι ρί πράκτορες τῆς ἀγγλογαλλικῆς ἀστυνομίας ἐπεδίδοντο εἰς πράξεις ἀγρίας καὶ οἱ λόχοι τῶν ἐπιστράτων οἱ συγκροτηθέντες ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῆς γερμανικῆς πρπαγάνδας (ἐπὶ τοῦ ἀνακριβοῦς αὐτοῦ ἰσχυρισμοῦ ἐπιφυλάσσεται ἡ «***Νέα Ἐποχὴ***» νὰ γράψῃ) ὅπως προστατεύσουν τὸν βασιλέα Κωνσταντῖνον ἐναντίον τῶν ξενικῶν καταπιέσεων, ἤρχισαν ν' ἀντενεργοῦν. Συλλήψεις, συκοφαντικὰς καταγγελίας, κρυφίους ἐκτοπισμοὺς, τὰ πάντα εἶδον εἰς Ἀθήνας. Καὶ τὰ πράγματα ἔφθασαν εἰς τοιοῦτον σημεῖον ὥτε οἱ πρεσβευταὶ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας ἐνόμισαν ἑαυτοὺς ὑποχρεωμένους ν' ἀπαλλαγοῦν τῆς εὐθύνης παρομοίων πρωτακούστων ἐνεργειῶν καὶ ἐδημοσίευσαν ἀνακοινωθὲν εἰς τὸ ὁποῖον ἔλεγον ὅτι αἱ συλλήψεις θὰ καταπαύσουν.

Αἱ ἀξιώσεις τῆς διακοινώσεως τῆς 20ῆς Αὐγούστου (2 Σεπτεμβρίου) εἶχον ἐκτελεσθῆ. Ἑξήκοντα διπλωματικοὶ πράκτορες αὐστρογερμανοὶ ὡδηγήθησαν εἰς τὴν Καβάλλαν δι' Ἑλληνικοῦ πλοίου. Ὡς πρὸς τὸν τηλεγραφικὸν ὅμως ἔλεγχον δὲν κατώρθωσαν νὰ συμφωνήσουν.

Ὑπὸ τὴν ἐντύπωσιν τῆς ἐξόδου τῆς Ρουμανίας εἰς τὸν πόλεμον, καὶ μὲ τὴν ἐλπίδα ἐξομαλύνσεως ἄπαξ διὰ παντὸς μιᾶς καταστάσεως ἡ ὁποία καθίστατο ἀφόρητος, ὁ Ζαΐμης π οέβαινεν εἰς Λονδῖνον καὶ Παρισίους εἰς ἀποπείρας ἐν ρξεως διαπραγματεύσεων διὰ τὴν ἔξοδον τῆς Ἑλλάδος ἐκ τῆς οὐδετερότητος. Εἰς ἐρωτήσεις μου γενομένας ἐξ ἀφορμῆς τῶν ὅτων ἤκουσα ὁ κ. Ζαΐμης ἀπήντησεν ἀορίστως. Καὶ ἐγὼ τοῦ εἶπον τότε, ὅτι ἂν ἐπρόκειτο, πράγματι, νὰ διεξαχθοῦν παρόμοιαι διαπραγματεύσεις, δὲν ἔπρεπε ἡ Ἰταλία νὰ μείνῃ εἰς τὸ περιθώριον τῶν συνεννοήσεων καὶ ὅτι ἔπρεπε ἐν πάσῃ εἰλικρινείᾳ νὰ γνωσ οποιήσῃ τὰ διαμειβόμενα εἰς τον βαρῶνον Σοννῖνο.

Ἀλλὰ πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ διεξαχθοῦν σοβαραὶ διαπραγματεύσεις καθ' ἣ, στιγμὴν δὲν ἔπαυον αἱ πιέσεις οὐδ' ἐπὶ στιγμήν ; Διότι, τίνι δικαιώ ατι ὁ στρατηγὸς Σαρράϊ συνελάμβανεν ἐν Θεσ)νίκῃ ἕλληνας ἀξιωματικοὺς ἀποσυρομένους ἐν Μακεδονίᾳ πρὸ τῆς Βουλγαρικῆς εἰσβολῆς ἐπειδὴ δὲν ἤθελον νὰ ταχθοῦν ὑπὸ τὰς διαταγάς του καὶ τοὺς ἀπέστελλε δίκην κατα δίκων εἰς Ἀθήνας ; Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος τοὺς ἐδέχθη θερμῶς καὶ τοὺς συνεχάρη ἐξ ἴσου θερμῶς διὰ τὴν πίστιν των. Τοὺς λόγους τοῦ Βασιλέως ἐπηκολούθησαν νέος γαλλικὸς θυμὸς καὶ νέαι ἀπειλαί.

Βασιζομένη εἰς τὴν ἰδιότητά της τῆς προστάτιδος Δυνάμεως—πρᾶγμα τὸ ὁποῖον κατ' αὐτὴν ἀπετέλει δικαίωμα ἐξασκήσεως εἴδους τινὸς μονοπωλείου ἐν Ἑλλάδι καὶ δι' αὐτὰ ἀκόμη τὰ στρατιωτικὰ μέτρα, εἰς τὴν λῆψιν τῶν ὁποίων ἐντούτοις ἐδηλώσαμεν ὅ τι θὰ συμμετείχομεν· μόνον εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς Ἑλλάδος ἐτονίσαμεν ὅτι οὐδόλως θ' ἀνεμιγνυώμεθα—ἡ Γαλλία ἐζήτει νὰ μᾶς ἀποκλείσῃ τοῦ τηλεγραφικοῦ ἐλέγχου τοῦ ὁποίου παρεσκευάζετο ἡ ἐπιβολὴ καὶ ἐξεδήλωνε παρομοίαν προθεσιν, μολονότι ἐδηλώσαμεν ὅτι, ἂν καὶ δὲν διετυπώσαμεν καὶ ἡμεῖς τὴν σχετικὴν ἀξίωσιν πρὸς τὴν ἑλληνικὴν κυβέρνησιν—θὰ συμμετείχωμεν ἄν ποτε ἐπεβάλλετο ὁ ἔλεγχος. Ἔσπευσα ν' ἀναφέρω τὰ τῶν γαλλικῶν αὐτῶν προθέσεων εἰς τὴν κυβέρνησίν μου καὶ νὰ εἰσηγηθῶ ὅπως διὰ διαβήματος πρὸς τοὺς Παρισίους καὶ τὸ Λονδῖνον τονισθῆ ὅτι ἡ Ἰταλία ἔχει τὴν ἀξίωσιν νὰ μετέχῃ τῶν λαμβανομένων στρατιωτικῆς μορφῆς μέτρων, τῶν μέτρων ἐλέγχου καὶ πρὸ παντὸς τῶν μέτρων τῶν ἐπιβαλλομένων δι' ἐδαφικὰς κατοχάς. Ὁ βαρῶνος Σοννῖνο μὲ διεβεβαίωσεν ὅτι προέβη εἰς τοιούτου εἴδους διαβήματα εἰς Παρισίους καὶ Λονδῖνον. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ ἰταλικὸς τύπος εἶχε λάβει γνῶσιν τῶν βολιδοσκοπήσεων τῶν γενομένων ὑπὸ τοῦ κ. Ζαΐμη διὰ τὴν ἔξοδον τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν πόλεμον καὶ διεκήρυττεν ὅτι ἡ ἑλληνικὴ ἀνάμιξις εἰς τὸν πόλεμον δὲν ἦτο καθόλου ἐπιθυμητή. Ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος ἔδωσεν ἀφορμὴν εἰς τὰς βενιζελικὰς ἐφημερίδας νὰ λέγουν ὅτι ἤμεθα σύμφωνοι μὲ τοὺς Γουναρικούς.

Περὶ τὰ μέσα Ὀκτωβρίου, συνέβη τὸ περίφημον ἐπεισόδιον τῆς ἀποπείρας κατὰ τῆς γαλλικῆς πρεσβείας. Εὑρισκόμεθα ἐκεῖ συγκεντρωμένοι, κατὰ τὸ σύνηθες, περὶ τὸ ἑσπέρας, ὁπόταν εἰσῆλθον εἰς τὸν κῆπον ἐπιβαίνοντα αὐτοκινήτου ἄτομά τινα, τὰ ὁποῖα ἀφοῦ ἐξέβαλον ἀκαταλήπτους φωνάς, ἔριψαν πυροβολισμούς τινας καὶ ἐξηφανίσθησαν. Ὁ πρεσβευτὴς τῆς Γαλλίας οὐδὲ ἐπερίμενε κἂν τὴν ἀναχώρησιν τῶν ἐπιδρομέων διὰ νὰ ἐγερθῆ καὶ νὰ διακηρύξῃ ἀγανακτημένος ὅτι, ἂν αἱ πρεσβεῖαι ἠπειλοῦντο κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δὲν ἀπέμενεν ἄλλο ἢ νὰ ἀποβιβάσουν στρατεύματα. Ὁ βενιζελικὸς βουλευτὴς Νεγροπόντης κατὰ τύχην ἐλθὼν εὑρίσκετο ἐκεῖ ἀπό τινων λεπτῶν. Ὀλίγας ὥρας ποὸ τῆς ἀποπείρας ὁ πρεσβευτὴς τῆς Γερμανίας ἐπεσκέφθη τὸν Ζαΐμην καὶ ἀνήγγειλε πρὸς αὐτὸν τὴν ὑπὸ ἐκτέλεσιν ἀπόπειραν, ἀνέφερε δὲ πρὸς τούτοις ὅτι πράκτωρ γάλλος ἐθεάθη δίδων ***σαράντα δραχμὰς*** εἰς ἄτομόν τι ὅπως μετάσχῃ καὶ αὐτό. Ὁ Ζαΐμης, ἐν τοσούτῳ κατὰ τὸ σύστημά του, πᾶν ἄλλο ἢ πιστεύων ὅτι ἡ ἐπίθεσις κατὰ τῆς πρεσβείας ἀπετέλει τραγικὴν ὑπόθεσιν καὶ ὄχι ἀπεχθῆ κωμωδίαν, ἐπεσκέφθη τὸν γάλλον πρεσβευτὴν διὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴν λύπην του. Παρ' ὅλα ταῦτα ὁ γαλλος πρεσβευτὴς ἐζήτησε παρὰ τοῦ ναυάρχου Νταρτὶζ ντὲ Φουρνὲ ν' ἀποστείλῃ φρουρὰν ἐκ πεντήκοντα ναυτῶν εἰς τὴν πρεσβείαν. Ἀπὸ τὸν συνάδελφόν του ἐξ ἄλλου τὸν πρεσβευτὴν τῆς Ἀγγλίας ἠξίωσε τὴν τιμωρίαν τῶν ἐνόχων καὶ τὴν διάλυσιν τῶν συλλόγων τῶν ἐπιστράτων, ἀπὸ τὰς τάξεις τῶν ὁποίων, προήρχοντο, κατ' αὐτὸν, οἱ ἐπιτεθέντες κατὰ τῆς πρεσβείας.

Ὁ Ζαΐμης μὴ δυνάμενος ν' ἀνεχθῇ ἐπὶ πλέον παρομοίαν κατάστασιν ἐπεμβάσεων καὶ μηχανορραφιῶν παρητήθη.

Ἐξ ἀφορμῆς τῆς παραιτήσεώς του μοῦ ἐδήλωσεν ὅτι ἡ αὐθάδεια τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Γαλλίας εἰς τοιοῦτον βαθμὸν εἶχε φθάσει, ὥστε δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ τὴν ὑπομείνῃ. Ἐξ ἄλλου ἡ ἄφιξις τῆς φρουρᾶς τῶν ναυτῶν εἰς τὴν πρεσβείαν ὑπερέβαινε τὰ ὅρια τοῦ λογικοῦ.

Ἡ ἀπόπειρα κατὰ τῆς πρεσβείας εἶχεν ἀναμφιβόλως ὀργανωθῆ ὑπ' αὐτῶν τῶν γάλλων, τινὲς τῶν ὁποίων, μεταξὺ δὲ αὐτῶν ὁ πλοίαρχος Ροκφεῖγ, διετείνοντο ὅτι ἂν οἱ πρεσβευταὶ τῆς Ἀντάντ δὲν ἐλάμβανον μέτρα διὰ τὴν ἀσφάλειάν των, ἡ ἀπόπειρα θὰ ἐπαναλαμβάνετο νύκτωρ καὶ σφαῖραι τινὲς ἠδύναντο νὰ ἔχουν στόχον τοὺς κοιμωμένους.

Τὸ τελευταῖον σημειωθὲν ἐπεισόδιον κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀτυχοῦς ὑπουργείου Ζαΐμη, τοῦ ὁποίου ὁ βίος διήρκεσεν μολις τέσσαρας μῆνας, ὑπῆρξεν ἡ παράδοσις τοῦ Χατζοπούλου, διοικητοῦ τῆς φρουρᾶς τῆς Καβάλλας εἰς τοὺς βουλγάρους οἱ ὁποῖοι κατέλαβον τὴν πόλιν. Ἡ ἀφορμὴ τοῦ γεγονότος αὐτοῦ δέον νἀναξητηθῆ εἰς τό ὅτι, αἱ ἑλληνικαὶ φρουραὶ αἱ ὁποῖαι ἐξεκένωσαν τὰς πόλεις πρὸ τῆς βουλγαρικῆς εἰσβολῆς εἰς τὴν Μακεδονίαν, εἶχον ἐμπιστευθῆ εἰς τοὺς ἄγγλους διὰ νὰ μεταφερθοῦν εἰς Ἀθήνας, συμφώνως πρὸς τὰς δοθείσας ὑποσχέσεις. Δὲν ἐξετελέσθη ὅμως ἡ ὑπόσχεσις καὶ αἱ φρουραὶ ἐξεπέμποντο εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ὅπου θὰ ἐπεχειρεῖτο κατάταξίς των εἰς τὸν στρατὸν τοῦ στρατηγοῦ Σαρράϊ. Δὲν θέλω νὰ ὑπερασπίσω τὸν Χατζόπουλον καὶ τοὺς συντρόφους του. Δίδω μόνον τὰς ἀναμφισβητήτους ἐξηγήσεις.

Μετὰ τὴν παραίτησίν του ὁ Ζαΐμης ἐπεσκέφθη τὸν Δημητρακόπουλον, ἄνθρωπον ἀξίας, ἀλλ' ἀρχηγὸν κόμματος μικρᾶς σημασίας καὶ ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ νὰ σχηματίσῃ τὴν νέαν κοβέρνηριν. Μόλις ἀπεδέχθη τὴν ἐντολὴν τῆς κυβερνήσεως, ὁ Δημητρακόπουλος ἐπεσκέφθη τὸν πρεσβευτὴν τῆς Ἀγγίας, καὶ τοῦ ἐζήτησεν ὅπως ἡ Ἀντάντ τὸν ὑποστηρίξῃ. Ὁ Ἔλιοτ δὲν ἐγνώριζε τί νἀπαντήσῃ, οὔτε καὶ ὁ Δημητρακόπουλος ἠδύνατο νὰ εἴπῃ τί ὡς πρὸς τὸ πρόγραμμά του. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἡ συνομιλία εἰς οὐδὲν ἀπέληξε καὶ ὁ Δημητρακόπουλος κατέθεσε τὴν ἐντολήν.

Ἡ ἐντολὴ ἀνετέθη τότε εἰς τὸν Καλογε-

ρόπουλον, ἄνθρωπον γνωστότατον εἰς τὸν κόσμον τοῦ κεφαλαίου, νέον ὅμως εἰς τὴν πολιτικὴν ὁ ὁποῖος, ἄνευ προηγουμένων συνεννοήσεων μὲ τοὺς πρέσβεις τῶν προστατίδων Δυνάμεων, ἐσχημάτισε κυβέρνησιν, εἰς ἣν περιέλαβε μέλη ὀλίγον ἐπιθυμητά, ὡς οἱ Ροῦφος καὶ Καυτατζόγλου. Τὸ ὑπουργεῖον αὐτὸ δὲν εὑρέθη ἀνταποκρινόμενον πρὸς τὰς ἀξιώσεις τοῦ τελεσιγράφου τῆς 8]21ης Ἰουνίου καὶ οὕτω οἱ πρεσβευταὶ τῶν προστατίδων Δυνάμεων ἀπεφάσισαν νὰ μὴ τὸ ἀναγνωρίσουν, τοσοῦτο μᾶλλον καθόσον ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος δὲν παρέλειπεν τὴν εὐκαιρίαν τῶν ἐμφανιζομένων ὡς ἄνω δυσχερειῶν, διὰ νὰ ἐκφρασθῇ σφοδρότατα ἐναντίον τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἀγγλίας. (Κατὰ τὸν κόμητα Μποσδάρι, ἡ διαδήλωσις ἐκ μέρους τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου τῶν θλίψεων τὰς ὁποίας ἐδοκίμαζεν ἐκ τῆς στάσεως τῶν δυνάμεων τῆς Ἀντάντ, ἀπετέλει ἐπίθεσιν κατὰ τῶν Προστατίδων Δυνάμεων).

Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ γάλλοι καθ' ὅλην τὴν χώραν, κατέβαλον πᾶσαν προσπάθειαν διὰ τὴν στρατολογίαν ἐθελοντῶν διὰ τὸν στρατὸν τοῦ Σαρράϊ, ἐνέμεινον δ' ἐξ ἄλλου τὰς ἐνεργείας των πρὸς ἐπαναστάτησιν τοῦ Βενιζέλου. Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ὠργάνουν μέσῳ ἀπείρων δυσχερειῶν καὶ ἀντιφάσεων τὸν τηλεγραφικὸν ἔλεγχον τὸν ἀξιωθέντα διὰ τοῦ τελεσιγράφου τῆς 20)2 Σεπτεμβρίου. Ἡ περίληψις εἰς αὐτὸν καὶ ἰδικοῦ μας ἀξιωματικοῦ. μόνον κατόπιν ἐντόνων ἐνεργειῶν κατωρθώθη νὰ ἐπιτευχθῇ.

Εἶναι π ρίεργον, ὅτι μέσῳ τοιαύτης ἀνάστατώσεως καὶ συγχίσεως καὶ μολονότι μὴ ἀναγνωριζόμενον ὑπὸ τῶν Προστατίδων Δυνάμεων, τὸ ὑπουργεῖον Καλογεροπούλου εὗρε τὴν δύναμιν νὰ συνεχίσῃ ἐν Παρισίοις τὰς διαπραγματεύσεις τὰς ἀρξαμένας ὑπὸ Ζαΐμη, ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμά των εὔκολον εἶναι νὰ τὸ φαντασθῇ ὁ καθεὶς. Καὶ τοῦτο διότι ἡ Γαλλία ἤθελε παντοτε νὰ ἐπωφεληθῇ παρομοίων διαπραγματεύσεων διὰ νὰ ἀξιώσῃ τὴν ἐπάνοδον εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Βενιζέλου, ἐπέμενε δὲ ἐξ ἄλλου ν' ἀρνῆται τὴν παροχὴν ἐδαφικῶν ἐγγυήσεων τὰς ὁποίας ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἐθεώρει ἀναποσπάστους διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἐπέμβασιν τῆς Ἑλλάδος.

Τέλος, κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Ὀκτωβρίου, ὁ Βενιζέλος ἀπεφάσισε νὰ προβῇ εἰς τὸ μεγάλον βῆμα. Συνοδευόμενος ἀπὸ ναύαρχον Κουντουριώτην καὶ ἀπὸ ὀγδοήκοντα περίπου ἀξιωματικοὺς, ἀνεχώρησε πρὸς κατεύθυνσιν ἄγνωστον ἐπί τι χρονικὸν διάστημα. Ἡ ἀναχώρησίς του παρεσκευάσθη ὑπὸ τῶν γάλλων, μετὰ λεπτομερειῶν γελοίων σχεδόν. Ὁ Βενιζέλος μετέβη περὶ τὰ μέσα τῆς ἡμέρας εἰς μίαν φιλικήν του οἰκίαν ἀπὸ τὴν ὁποίαν περὶ τὴν δεκάτην νυκτερινὴν, ἐξῆλθεν ἄτομόν τι μετημφιεσμένον εἰς τρόπον ὥστε νὰ τοῦ ὁμοίαζε. Τὸ ἄτομον αὐτὸ βραδέως κατηυθύνθη πρὸς τὴν οἰκίαν τοῦ Βενιζέλου. Ἐν τῷ μεταξὺ, ὁ πραγματικὸς Βενιζέλος ὡδηγεῖτο ἐπ' αὐτοκινήτου εἰς ἕνα ἑστιατόριον τοῦ Παλαιοῦ Φαλήρου, ὅπου ἐδόθη γεῦμα εἰς τὸ ὁποῖον ἔλαβον μέρος καὶ ἐλαφραὶ γυναῖκες. Εἰς τὸ μέσον τοῦ γεύματος ὁ Βενιζέλος ἐπέβη μικροῦ ἱστιοφόρου τὸ ὁποῖον τὸν μετέφερεν ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου «Ἑσπερία» τὸ ὁποῖον ἐχάρασσε τὸν δρόμον τοῦ νέου του πεπρωμένου. Καὶ αὐτοὶ οἱ συνδυασμοὶ σκοπὸν εἶχον νὰ προλάβουν πραξικόπημά τι τῶν ἐφέδρων περὶ τῶν ὁποίων ἐλέγετο ὅτι εἶχον παρασκευασθεῖ πρὸς τοῦτο. Καὶ εἰς τὴν ξηρὰν μὲν οὐδεμία ἀπόπειρα ἐγένετο συλλήψεως τοῦ ἀναχωροῦντος. Εἰς τὴν θάλασσαν καθὴν ὥραν ἀπέπλεεν ἡ «Ἑσπερία» ἐπεχειρήθη ἡ κράτησίς της. Ἐπενέβη ὅμως τὸ γαλλικὸν θωρηκτὸν «Μπρουὶξ» καὶ ἡ «Ἑσπερία» ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον της.

(Εἰς τὸ προσεχὲς συνέχεια.)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΟΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Τηλεγραφικὴ Διεύθυνσις: «ΟΙΝΟΒΟΤΡΥΣ»
Ἐπαρκὲς κεφάλαιον ὁλοκλήρως καταβεβλημένον Δρχ. 10.000.000.—
Ἀποθεματικὸν μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1922 » 11.616.111.—

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙΝΑΠΟΘΗΚΑΙ

Ἐν Μύλοις (Ἀθηνῶν), Ἐλευσῖνι, Καλάμαις, Θεσσαλονίκῃ, Ἀχαΐᾳ, Πάρῳ, Κύμῃ, Βελίκᾳ, Γαστούνῃ, Βραχατίῳ, Λευκάδι, Σάμῳ, Ἀλιβερίῳ, Μαρκοπούλῳ (Ἀττικῆς).

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Οἶνοι: Λευκοί, Ἐρυθροί, Γλυκεῖς, Μοσχάτοι.
Οἰνόπνευμα Καθαρόν διὰ ποτοποιΐαν καὶ μετουσιωμένον διὰ φωτισμὸν καὶ θέρμανσιν.
Οἶνοι εἰς φιάλας: Ἐπιτραπέζιοι, τονωτικοί, θρεπτικοί.
Βερμούτ (ἐκ φυσικοῦ Μοσχάτου).
Ἀπόσταγμα οἴνου: Μεγάλη παρακαταθήκη παλαιῶν ἀποσταγμάτων οἴνου, παραγωγῆς τοῦ ἐν Μύλοις Ἀποσταγματοποιείου.
Κονιὰκ ἀρίστης ποιότητος ἐκ παλαιοῦ ἀποστάγματος.

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Δέχεται καταθέσεις ἐπὶ προθεσμίᾳ μὲ τοὺς κάτωθι τόκους ἀπηλλαγμένους τελείως παντὸς φόρου.

ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ

Διὰ τρεῖς μῆνας	*Δι' ἓξ μῆνας*	*Δι' ἓν ἔτος καὶ πλέον*
8 %	8 1/2 %	9 %

ΕΙΣ ΛΙΡΑΣ ΑΓΓΛΙΑΣ Ἢ ΔΟΛΛΑΡΙΑ Ἢ ΧΡΥΣΟΝ

7 %	7 1/2 %	8 %

Κατὰ τὴν μετὰ τοῦ Δημοσίου σύμβασιν δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 80 φύλλον τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, τῆς 5 Μαρτίου 1926, αἱ παρὰ τῇ Ἑταιρίᾳ καταθέσεις εἶναι προνομιοῦχοι ***ἀπαλασσομένης*** τῆς προσόδου τούτων ἐπὶ δέκα πέντε ἔτη ***παντὸς φόρου*** δημοσίου, ἁπλοῦ ἢ συνθέτου ἢ οἱουδήποτε ἄλλου δημοτικοῦ ἢ τοπικοῦ ***παρόντος ἢ μέλλοντος.***

Αἱ καταθέσεις χρησιμοποιοῦνται ἐξ ὁλοκλήρου, δυνάμει τῆς ἰδίας συμβάσεως, πρὸς παροχὴν λιπασμάτων ἐπὶ πιστώσει εἰς τοὺς γεωργοὺς ἐπὶ τῷ αὐτῷ τόκῳ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ Ο "ΤΙΤΑΝ,,

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΑ 3.000.000 ΔΡ.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΕΝ ΕΛΕΥΣΙΝΙ

ΑΡΙΘ. ΤΗΛ. 6—54

Τηλεγραφική Διεύθυνσις:

"ΣΙΜΕΝΤΟΤΙΤΑΝ ΑΘΗΝΑΣ,,

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 33 ΤΗΛΕΦ. ΑΡ. 5.77

Γραφεία φορτώσεων ἐν ΠΕΙΡΑΙ

Τηλ. ἀριθ. 2—63

Τσιμέντα «*Τιτὰν*» τύπου «*Πορτλὰν*» (Ciment artificiel Portland) ἀνταποκρινόμενα εἰς τοὺς αὐστηροτέρους ἐπισήμους κανονισμοὺς τῶν πεπολιτισμένων Κρατῶν δι' ἔργα ἐκ Μπετὸν πάσης φύσεως.

Béton armé λιμενικά, πλακοποιΐα, ἐπιστρώσεις, ὑποστρώσεις ὁδῶν, κατασκευὴ πλίνθων (τούβλων) καὶ ὀγκολίθων (ἀγκωνάρια), πρέκια κτλ.

Τσιμέντο «Κέκρωψ». Εἰδικὴ κονία, κατάλληλος διὰ τὴν κατασκευὴν ὑδραυλικῶν ἀμμοκονιασμάτων διὰ συνήθεις λιθοδομάς, ἢ πλινθοδομάς, ἀντικαθιστῶσα μὲ πλεῖστα ὅσα προτερήματα τὰ ἀμμοκονιάματα ἐξ ἀσβέστου.

Πολὺ ταχυτέρα πῆξις. Ἀσυγκρίτως μεγαλειτέρα ἀντοχή, ὅθεν: Ταχύτης ἐκτελέσεως. Σημαντικὴ ἐλάττωσις τοῦ πάχους τῶν τοίχων, ἤτοι: Κέρδος εἰς χρήσιμο χῶρον καὶ οἰκονομία εἰς ἔργα κὰ καὶ ὄγκον λιθοδομῆς.

Συνιστᾶται ἰδιαιτέρως δι' ἔργα λιμενικά.

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

33 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 33

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΙ ΕΙΣ ΠΑΣΑΣ ΤΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑΣ ΠΟΛΕΙΣ & ΚΟΜΟΠΟΛΕΙΣ

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ

Χημικὰ Λιπάσματα.—Εἰδικὰ σύνθετα λιπάσματα διαφόρων τύπων διὰ πᾶσαν ἐν γένει καλλιέργειαν καὶ ἁπλᾶ (ἀζωτοῦχα, ὑπερφωσφορικά, καλλιοῦχα).

Ὀξέα.—Θειϊκόν, Νιτρικόν, Ὑδροχλωρικόν, Θειϊκὸς σίδηρος, Περοσπορίνη.

Εἴδη ὑελουργείου.—Ὑελοπίνακες κοινοί (τζάμια) ἐπιτραπέζια εἴδη. Φιάλαι παντὸς εἴδους Δαμιζάναι κ.τ.λ.

Ἡ Ἑταιρεία ἔχει ἰδιαίτερον τμῆμα ΓΕΩΠΟΝΙΚΟΝ τὸ ὁποῖον παρέχει δωρεάν, προφορικῶς ἢ δι' ἀλληλογραφίας, πᾶσαν πληροφορίαν δι' ὅλα τὰ γεωργικὰ ζητήματα καὶ εἰδικῶς διὰ τὴν χρῆσιν τῶν λιπασμάτων της.